

"DIRVA" (THE FIELD)
Lithuanian Weekly
The only Lithuanian Newspaper in Ohio
Published Weekly in Cleveland by the
Ohio Lithuanian Publishing Co.
Yearly Subscription Rate:
In the United States \$2.00
Canada and Mexico 2.50
Lithuania and other countries 3.00
D I R V A
6820 Superior Ave. Cleveland, O.

"DIRVA" (THE FIELD)
Savaitinis Laikraštis
Išleidžia Penktadieniais Clevelande
Ohio Lietuvių Spaudos B-vė
Vienatinis Lietuvių Laikraštis Ohio Valst.
Metinė Prenumerata:
Suvienijose Valstijose \$2.00
Kanadoje ir Meksikoje 2.50
Lietuvoje ir kitose šalyse 3.00
D I R V A
6820 Superior Ave. Cleveland, O.

No. 44 CLEVELAND, OHIO PENKTADIENIS, LAPKR.-NOV. 3, 1933 KAINA 5c. Vol. XVIII (18-ti Metai)

Amerika Pirks Auksą iš Visų Kraštų

DARBAI IR DARBININKŲ ŽINIOS

STREIKAS DETROITE
Detroit, Mich. — Streikeriai penkių dirbtuvių, išdirbančių įvairias reikmenis ir įrankius (tool ir die-makers), 2,500 skaičiuje, turėjo riauses, norėdami sulaukyti streiklaužių darbus savo dirbtuvėse. Jie kovoja už NRA valandas ir algas.

Vakarinėse valstijose ukininkų streikas tęsiasi su kruvinomis muštinėmis.

Havana, Kuba. — Nors buvo kiek aprimę, dabar vėl prasideda nauji streikai ir darbininkų bruzdėjimas.

Kanadoje bedarbių skaičius niors lėtai eina mažyn. Per šešis mėnesius iki Spalio mėnesio visoje Kanadoje į darbus buvo paimama vis daugiau ir daugiau.

Maskva stotisi požeminę sistemą. Maskvoje desėtkai tukstančių darbininkų visu smarkumu dirba išstatymui požeminių tramvajų sistemos. Darbą vadovauja Anglai technikai. Kada bus užbaigta, ta sistema apims 48 Amerikoniškas mailes pločio ir sujungs su miesto viduriu visus aplinkinius industrinius centrus, gelžkeilių stotis ir kitas svarbias vietas. Pilnai tiki užbaigti 1936 m.

SCHENECTADY, N. Y. — General Electric Co. vedėjai išleido pranešimą kad jų dirbtuvėse nuo Kovo mėn. šymet darban paimta 7,600 darbininkų daugiau ir bendrai visiems algos padidinta \$17,000,000 suma.

VALDŽIA RUOSIA didelių viešų darbų projektus. Tarp 500,000 ir milijono darbininkų bus paimta į įvairius viešus valdiškus darbus visoje šalyje šios žiemos bėgyje, sako vienas inžinierių laikraštis.

Bevcik visuose miestuose ir miesteliuose kur tik buvo paštu skyriai nuomojamose namuose, bus buduojama valdžios nuosavi paštu skyrių namai.

Prie to, pradedama ir labiau plečiama visi kitokie vieši darbai, kurie paima darbininkus, arba palaiko darbe daugybę, kurie būtų paleisti jeigu tie darbai nebūtų pradėdami.

PLIENO GAMYBA Pittsburgho srityje šiuo tarpu sumažėjo, kaip sumažėjo ir kituose plieno centruose. Dabartinio laiku dirba su 39 nuos. norėlio. Sulyg dabartinės padėties sunku ir spėti ar tuo tarpu pagerės kiek ar pasiliks kaip dabar yra.

AUKSO KAINĄ PADIDINO IR SUKĖLĖ RUPESTĮ PRANCUZIJAI, KURI NORI UŽDRAUSTI PARDUOTI SAVO AUKSĄ.

NORI SUSITARTI SU LITVINOV JAU AT- ANGLIJA DEL KAINOS

Washington. — Prezidentas Roosevelt padarė dar vieną žingsnį link sutvarkymo dolario kainos ir nustatymo prekių vertės, paskelbdamas jog pradės pirkti auksą iš viso pasaulio aukso rinkų. Aukso kainą vėl pabrangino ir Amerika moka už auksą daugiau negu Londone nustatyta.

Ant popieros skaičiuojant išeina kad jau dabar Suv. Valstijos padarė \$2,400,000,000 pelno už auksą. Suv. Valstijų ižde yra \$4,300,000,000 vertės žema kaina supirkto aukso, kurio dabartinė vertė esanti \$6,700,000,000.

Nekurie žinovai sako kad tar užves tarp šalių "piniginį karą".

Prez. Roosevelt nori susitaisyti su Anglija aukso kainos klausimu ir išvepti "piniginio karo".

Paryžiaus laikraščiai užvedė agitaciją uždrausti išvežti arba parduoti Prancuzijos auksą, už kurį Amerika pradėjo daugiau mokėti.

FORDUI NEDUOS BIZNIO

Washington. — Kadangi automobilių išdirbėjas Ford atsisako skaitytis su NRA ir neduoda valdžiai raportų apie savo darbo valandas ir algas, valdžia pasiryžo boikotuoti Fordą ir pareiškė jog nepirks jo trokų kariumeni, kurių dabar bus perkama už \$25,000,000, iki jis nepasirašys NRA išlygas.

Paskutinėse dienose pranešimai sako kad Ford pradeda nusileisti.

IŠGELBĖTA 2,600 NAMŲ

Washington. — Nuo pradėjimo veikti valdžios namų paskolos banko, visoje šalyje iki Spalio 30 d. išgelbėta biedniams namų savininkams 2,600 namų. Tai yra sulyginamai mažai, nes paskolos duodama labai atpargiai, ir kaip valdžioje paprastai yra, labai lėtai, nerangiai. Šiaip gi nuo atėmimo sulauikyta 22,840 namų, bet dar paskolos nei-duota.

Westboro, Mass. — Lėktuvui nukritus užsimušė 3 vyrai ir viena moteris.

ARABAI PALASTINOJE ŽUDO ŽYDUS

Jeruzalis. — Tarp Arabų šventoje žemėje eina didelė agitacija prieš ten atvažiuojančius iš kitur apsi-tyventi žydus. Pereitą savaitę kilo kruvinos riaušės, užmušta virš 30 asmenų.

HITLER UŽGINČIA PROPAGANDĄ

Berlinas. — Pakilus gandai kad Suv. Valstijų valdžia imsis tyrinėti apie Vokiečių Hitleristų propagandą Amerikoje, Hitler sako kad jis tuo neužiima, jis turi gana savų bėdų namie. Suv. Valstijose nėra jokios autorizuotos atstovybės nuo Nazių partijos, pasakė Hitler. Toliau, sako Hitler, jis net uždraudė savo partijos nariams, vykstantiems į S. Valstijas, ten laikyti prakalbas apie partijos reikalus.

Indijoje gyventojų skaičius per pastarus 10 metų padaugėjo 34,000,000 galvų, nes per tą laikotarpį ten nebuvo užėję jokių idelių epidemijų. Viso Indija turi 352,838,000 gyventojų.

MIRĖ PAINLEVE

Paryžius. — Spalio 29 d. pasimirė Paul Painleve, 70 m. amžiaus, žymus Prancuzijos diplomatas, tris sykius buvęs premjeru. Jis buvo žinomas kaip geras mokslininkas.

DAR ATIDARYS 29 BANKUS

Šiose dienose tapo perorganizuota ir gavo valdžios leidimus atsidaryti 14-koje valstijų 29 bankai. Prie to 300 kitų bankų darbuojasi su tikslu atsidaryti, ir kada viską tinkamai sutvarkys bus atidaryti.

PASTO ZENKLELIS VERTAS \$1200

Žmonės mėgsta viskuo žaisti ir tuos savo pamėgtus žaislus paverčia į didžiausią biznį. Yra daug žmonių kurie mėgsta rąduoti taip niekam nereikalingus mažičius popierėlius, pasto ženklelius. Vieni juos meta be jokios atodairos, o kiti renka ir taupo. Paskiau mainosi vienas su kitu, ir net pardavinėja.

Šiose dienose vieną pasto ženklelį, trijų penų vertės, išleista 1862 m. Londone pardavė už \$1,200. Tų ženklelių dabar yra išviso tik du. Juo jie retesni, tuo brangesni.

Toki suma už mažą pasto ženklelį parodo kaip nekuri žmonės siaurai į kokius mažniekius įsitiki ir mēto didelius pinigų už juos.

Londone, Anglijoje, kas metai policija gauna apie 5,000 pranešimų sujieškoti dingusias merginas. Atsiranda jų veik visos, bet po 250 merginų visai dingsta.

PADIDĖS PLIENO DARBAI

Tarybos tarp Prezidento Roosevelto ir didžiųjų plieno industrijos atstovų tuoj prives prie susitaikymo už kainą kokia plieninės turės duoti už 800,000 tonų gelžkeliams bėgių. Valdžia nori pagelbėti gelžkeliams pasitaisyti ir pirkdama bėgius tuo būdu duoda jiems pagalbą.

Kada valdžia paskelbė sumanymą pirkti bėgius, plieno dirbtuvių vedėjai paskubino susitarti ir padavė vienodą kainą, bet valdžia atsisakė tą kainą mokėti ir užvedė derybas del naujos kainos.

JAU PRADEDA PRIEŠ ROOSEVELTĄ

Washington. — Republikonų partija išleido knygelę, kurioje atakuoja Prezidentą Rooseveltą, kaltindama jį ir jo administraciją nevykdyme savo prižadų padaryti prieš rinkimus. Tai yra jau pradžia partiško karo, kurį Republikonų partija užveda prieš Demokratų partiją su tikslu atsukti visuomenę nuo dabartinės valdžios.

Užsimušė 4 cirko lakunai. Amarillo, Texas. — Dviem lėktuvam susimušus užsimušė keturi cirko lakunai.

BUS BLOGA IR GIRTUOKLIAMS

Su pradžia 1934 metų Vokietijoje pradės veikti įstatymas sterilizavimo silpnapročių, epileptikų ir kitokių prigimtinių ligų vyrų ir moterų, kad iš jų nesivystytų kiti jiems lygūs. Dabar žada prie to dar pridėti ir neišgydomus girtuoklius, kurie taipgi galės būti sterilizuojami.

"VIENYBĖS" ŠERININKAI BRUZDA

Brooklyn, N. Y. — Spalio 29 d. įvyko susirinkimas grupės "Vienybės" šerinkininkų. Susirinkimui p. D. Klinga referavo kad bendrovės direktoriai pasirodė "Vienybės" bendrovę likviduoti ir kad b-vės prezidentas Strumskis, su pašaliniais žmonėmis, net ne šerinkininkais, kurių priešakyje yra SLA. sekretorius M. J. Vinikas, planuoja naują bendrovę iš penkiolikos parinktų socialistų ir sandariečių, nušluoti šalin "Vienybės" šerinkininkus ir kreditorius, pasiėmus "Vienybės" turta ir patį vardą, leisti savo politikoms tikslams laikraštį.

Strumskis tame susirinkime patvirtino ka Klinga referavo, ir pridūrė kad Susivienijimas jau pradėjo bylą paimti "Vienybės" namą už skolą. Toliau pasakė kad bendrovės jau negalima išgelbėti nuo bankruto. Jei šerinkininkai nori tegul jam sude- da \$12,000 tai jis neleisias bendrovę bankrutuoti. (Nuo Red.: O pati "Vienybė" rašė kad kokie tai "fašistai" padavė bendrovę ant bankruto.) Bet susirinkę šerinkininkai buvo labai nepatenkinti tokiu Strumskio arogantiškumu ir vienbalsiai nutarė šaukti visų šerinkininkų susirinkimą, kad jie galėtų tarti savo žodį bendrovės reikalu klausime ir laikraščio likimo klausime.

Lakunų Tragedija Atidengta

Lietuvos Aviacijos Ekspertai Sako kad Nušovimo Nebuvo; Lakunai Galėjo Užsimušti del Atsiradusių Motore Negerumų, nes Gazolino Filtrai Rasti Pradėję Užsikimšti.

Rašo Specialis "Dirvos" Korespondentas iš Kauno, P. KUBILIUS-EDM. DANTAS.

Kaunas. — Lietuvių transatlantinių lakunų Dariaus ir Girėno palikimams globoti Lietuvos vyriausybės paskirta komisija, kurią sudaro pirmininkas, Vidaus reikalų viceministeris Pulk. Stencilis, krašto apsaugos ministerijos atstovai: Gen. Nagevičius, Pulk. Pundzevičius, Pulk. Leit. Inž. Gustaitis, užsienių reikalų ministerijos atstovas Dr. E. Turauskas, Letuvos Aero Klubo atstovai: Kapt. Morkus ir Inž. Bulota, ir sekretorius užsienių reikalų ministerijos valdininkas Švelnikas savo Liepos mėn. 24 d. posėdyje nutarė sudaryti specialę komisiją garbingo atminimo Dariaus ir Girėno katastrofos priežastims iširti. Sakytą komisiją sudarė Aviacijos žinovai: Pulk. Leit. Inž. Gutaitis — pirmininkas; Maj. Reimontas — Kapt. Morkus — nariai, ir Maj. Inž. Gavelis — ekspertas.

Ši komisija, apžiūrėjus techniską lėktuvo bei motoro puse, išnagrinėjus visus gautus dokumentus liečiančius "Lituanicos" žuvimą, bei nuodugnai ištyrus visas liekanas surašė šį aktą, kurį mes čia ištais paduodame.

I. TEKNISKI LAKUNŲ PASIRUOŠIMAS

Dariaus ir Girėno lėktuvą pasirinktas skristi buvo Bellanca CH-300 Pacemaker.

Šis lėktuvas, registruotas Nr. C88E, įsigytas pačių lakunų jau vartotas, ruošiantis perskristi buvo atiduotas į dirbtuves, kur jis buvo pagrindiniai sutvarkytas, butent, padaryta nauji didesnio ploto: sparnai, nauji vairai, nauja važiuolė, nauji benzino ir alyvos bakai. Be to, įstatytas naujas motoras Wright modelio.

Lėktuvo tuščias svoris buvo klg. 1210 Benzino paimta " 2140 Skardinės nuo benzino svėrė " 50 Alyvos " 110 Lakunai ir paštas " 180 Išviso " 3690

Lėktuvo sparnų plotui esant 28 kv. metrų, laike starto gavo si kruvis 131 klg. kiekvienam kv. metrui ir 10.1 klg. vienai arklio jėgai, tai yra skaičiai kurie rodo kad pakilimas turėjo būti labai sunkus ir rizikingas.

Lėktuvo didžiausias greitis per valandą buvo 220 klm., kelionės greitis — 170-180 kilometrų per valandą.

Lėktuve buvo paruošta visi navigacijai ir aklam skridimui (nakties tamsoje arba ruke) reikalingi instrumentai. Kom-pasai buvo du, butent vienas distancinis indukcijos tipo ir antras pagalbinis skysčio kom-pasas.

Aklam skridimui lakunai buvo ypač gerai pasiruošę. Tam reikalui jie turėjo šiuos instrumentus: (a) dirbtinas horizontas Sperry, (b) krypties žiros-kopas Sperry; (c) posukio kontrolinė rodyklė, (d) variomet-

ras, (e) greičio rodyklė; (f) aukščio rodyklė.

Be to turėta visi reikalingi motoro kontrolės instrumentai ir keturi laikrodžiai. Tenka pasakyt kad lėktuvo įrengimas bortinių instrumentų atžvilgiu buvo tinkamai ir pilnai atlik-tas. Neturėta radio aparato, bet nuo jo turbut buvo atsisakyta daugiausia del svorio su-metimų, nes lėktuvas ir be to jau buvo įkrautas iki ribų, gi radio pavojingiausioje kelionės dalyje — virš vandenyno — vistiek mažą butų galėjęs duoti naudos.

Taigi įvertinant patį lėktuvą "Lituanica" ir jo tinkamumą žvilgsniu galima pasakyt kad jis šiam tikslui buvo tinkamas, nes tai yra lėktuvo tipas plačiai vartojamas Amerikoje ir jau keletą kartų išmėgintas kelio-nėse virš vandenyno.

Esama lėktuvų kurie yra žymiai greitesni negu buvo "Lituanica", bet žvilgsniu galimu-mo pasiekti ilgesnį atstumą-mus lakunų pasirinktas tipas galima laikyti vienoje iš pir-mųjų vietų. Panašaus tipo lėk-tuvą ilgą laiką turėjo tolio re-kordą (lakunai Boardman ir Polando tokiu pat lėktuvu, nu-metę ore važiuoklę, pasiekė 8065 klm. skridimo tolį).

Įvertinant lakunų pasiruoši-mą kelionei tenka jį laikyti pil-noje aukštumoje, kas aiškiai

"DIRVA" CHICAGOJE:

- Liaudies Tribuna 2437 W 69 Street Chicago Lawn
- "MARGUTIS" 2437 W 69th Street Chicago Lawn
- Aušros Knygynas 3653 So. Halsted st. Stock Yards
- A. Ambraziavica 3141 Emerald ave Armour Station
- News Stand Kedzie and North ave Humboldt Park
- News Stand 18th St. & S. Halsted st Pilsen
- News Stand Milwaukee & Damon Humboldt Park
- News Stand 63rd St. & California av Chicago Lawn
- News Stand 31st St & S. Halsted st McKinley Park
- News Stand Archer av. & Kedzie av Elsdon
- News Stand 40th St & Kedzie ave McKinley Park
- News Stand Archer & So Western McKinley Park
- News Stand 47 St. & Ashland ave 51st St. Sta.
- K. J. Semaška 3221 Beach ave Division St.

KORESPONDENCIJOS

PITTSBURGH

ATVYKO NAZIŲ ISVYTAS PROFESORIUS

Dr. Otto Stern, žydas, Vokiečių išvytas iš Hamburgo universiteto, kuris stėjo profesoriai Carnegie Tech, pasakoja kad Vokietijoje Naziai (Hitleristai) palengva smaigia mokslą. Jis sako kad ne tik žydai profesoriai išvejami iš universitetų, bet ir krikščionys mokslininkai jaučia kad dabartinė Vokietijai vyriausybė nepriima jų tikram mokslininkam darbui ir nori viską paversti savo siaurais politikais.

Hitleristų valdžios rankos kišamos ir studentų organizacijas universitetuose, kontroliuoja jų mokslą ir veikimus.

Su Dr. Sternu atvyko dar kiti du žymūs žydai profesoriai, kurie gavo vietas Pittsburgho aukštojo mokslo įstaigose.

BALSUOS ANT POPIERINIŲ LAKŠTŲ

Allegheny apskrityje rinkimuose Lapkričio 7 d. bus vartojama popieriniai lakštai su kandidatų vardais ir kitais dalykais, vietoje balsavimo mašinų. Sakoma jog susekta balsavimo mašinose netobulumai kurie gali pagelbėti apgaulinėti arba suklastuoti balsavimą.

Trys metai atgal apskritis supirko 1,100 balsavimo mašinų ir išleido šimtus tūkstančių dolerių ant jų, o šiandien jau jos pripažystama netikusios.

GUVERNATORIUS PRIPAŽYSTA PRALAIMĖJIMĄ

Pennsylvanijos gubernatorius Pinchof' pagaliau pripažysta kad prohibicija sumušta ir kad ji bus panaikinta šioje šalyje ant visados. Gubernatorius iki šiol buvo atkaklus "sausųjų" vadas, bet dabar savo jog sutinka pasiduoti didumai, "neišsilaikėdamas savo įsitikinimų".

Gubernatorius tik padarė savo penkis patarimus kaslink svaiginančių gėrimų kontrolės, kuomet prohibicija bus užbaigta. Jis sako:

- 1-Senoviškos karčiamos neprivalo būti gražinamos;
- 2-Svaiginanti gėrimai neturi būti maišomi su politika;
- 3-Svaiginanti gėrimai neturi būti pardavinėjami be jokio suvaržymo, kiekvienoje lindyne ar sustojimų vietose prie viešelių.
- 4-Inkvizitiškas Brooks aukštų kaštų įstatymas, kuris įvėlė mus teisėjus ir svaigalų politiką, neturi būti gražinamas.
- 5-Svaiginančių gėrimų pardavinėjimas turi būti taip su tvarkytas kad nebūtų progos veikti slaptemis degtindariams ir kad jiems neapsimokėtų.

Pastaba Skaitytojams

Kuomet negaunat kurio "Dirvos" numerio tai prašydami Administracijos jį prisiųsti nerašyti "nėgavau pereinamo numerio", bet parašyti: "Nėgavau nr. 2 arba 10, arba 31". Tada greitai laiku tikrai gausit tą numerį kurio neturit.

"Dirvos" Admin.

LIETUVA

REGULIARIAI IŠPLAUKIMAI
SMAGI KELIONĖ
ŽEMOS KAINOS

Du Kalėdų švenčių
Išplaukimai:
"United States" Lapkričio 25
"Frederik VIII" Gruodžio 9

Išplaukimų sąrašą 1934 metams,
kainas ir kitas informacijas su-
teikia agentai arba ofisas

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE

27 Whitehall St. New York

YOUNGSTOWN, O.

VAKARAS DARIAUS GİRĖNO ATMINČIAI

Youngstowniečiai nenorėdami atsilikti nuo kitų veiklesnių Lietuvių kolonijų, rengia didelę vakarą šį sekmadienį, Lapkričio 5 d., nuo 6 val. vakare mūsų žuvusių lakunų Dariaus ir Girėno atminčiai. Atsibus visiems gerai žinomoj vietoj, Lietuvių parapijos salėje.

Vakaro programos bus labai įvairios ir įspūdingos, nes dalyvaus iš Clevelando Lietuviški radio artistai, dainininkai ir muzikantai, taipgi dalyvaus vietiniai artistai. Prie to bus prakalbos, kurias sakys "Dirvos" redaktorius K. S. Karpius ir Jonas Juras iš Clevelando, ir vietinis klebonas Kun. Steigmanas. Taigi aišku iš to kad vakaras bus labai įdomus ir vertas atsilankymo. Atminkite, įžangos jokios nebus.

Visi Youngstowno Lietuviai pasistengkite skaitlingai atsilankyti į tą parengimą, nes tikrai busis visi užganėdinti ir išgirsit iš kalbėtojų apie Dariaus-Girėno nelaimingos kelionės pagalbą, kuomet visi taip įdomaujam, ir apie kitus svarbius dalykus.

To vakaro surengimų rupinasi Kun. Steigmanas, M. Subonis, Stasys Markauskas, Petras Bukanis, Zalis, ir prižadėjo visą galimą pagalbą "Dirvos" red. K. S. Karpius, net žadėjo pagarsinti mūsų vakarą per "Dirvos" radio sekmadienio rytais, 10:15 val. iš WJAY, taigi pasiklausykite, o išgirsite gražų radio programą ir mūsų vakaro pagarsinimą.

SERGA. Mūsų biznierių ir gausus tautos reikalų rėmėjas Petras Bukanas negalauja, netarnauja jo sveikata. Visi apgailestauja ir linki greito pasveikimo. Turiu pastebėti kad ir sirgdamas p. Bukanas rupinasi mūsų parengimu ir kiek galėdamas gelbsti padaryti tą vakarą įdomesniu ir pasekmingu. Butų gerai kad ir daugiau tokių žmonių čia turėtume. Aš nuo savęs linkiu kad gerb. mūsų darbininkas pilnai pasveiktų iki parengimui.

PRAKALBOS. Mūsų mieste lankėsi su prakalbomis Suv. Valstijų Senatorius Robert M. LaFollette, kuris gana įspūdingai paaiškino kaip šioje šalyje viešas procentas turčių kontroliuoja pusę Amerikos turto, o dirbančioji kles beveik badauja ir gyvena iš šelpimo institucijų rankų. Rodos gėda būtų turtingiausiai šaliai pasulyje tokioj padėtyje būti, bet maža saujelė turčių viską suryja.

Taigi, vyrai, turime gerai apžiūrėti už ką atiduodame balsą rinkimuose, kad išrinktume tokį žmogų kuris daugiau rūpinąsi mūsų padėtimi.

BAIGIA. Neužilgo turėsime pilną sklepą po savo bažnytėlę, kad ir daug vargo ir truso padėdai, bet pradėtus darbas bus baigtas ir išeis į nauda.

Tarp mūsų vietos Lietuvių kartais iškyla mažų nesupratimų, bet tas ilgai nesitęsia, greit susitaikoma ir vėl dirbama išvien.

MIESTO VALDŽIA. Lapkričio 7 d. bus rinkimai. Yra nominuota kandidatų į visokių miesto valdininkus. Todel Lietuviai balsuodami gerai apsvastykit už kokį žmogų atiduodat savo balsą: ar jis yra tinkamas užimti kokią miesto valdžios vietą. Dauguma iš balsuotojų neatsižvelgia į kandidatų tinkamumą ir kokią gyvenimo rolę jie lošė pirm kandidatavimo į valdžią. Tas labai yra svarbu. Dabartinis miesto valdžia yra "sugriuvus" ir netinkamas atstovauti gyventojus, nes ją vadovauja ir diktuoja visokios rūšies tiesių laužytojai.

LANKĖSI PITTSBURGHE. Spalių 14 d. anksti rytą išvažiavo su Biskupaičiais Marė

Markauskienė prilankyti savo vyro giminėles Pittsburghe, ir buvo gražiai pavaisinti pas Mažiuknus, Pabartį ir Marcinkevičius. Pasisvečiavę grįžo tą pačią dieną po pietų. Kelionę atliko Biskupaičių automobiliu.

GAL APSISTOS KITUR. Jau buvo "Dirvoj" rašyta kad Biskupaičiai išvažiavo į Rumford, Me., bet jie važiuodami tenai sustojo pas gimines Worcester, Mass., kur gal ir apsisibus, nes rašo kad ten darbai eina gerai, todėl į Rumfordą gal nereikės važiuoti.

Saulės Brolis.

SCRANTON, PA.

LIETUVIŠKAS RADIO PROGRAMAS

Spalių 19 d. buvusieji "Vienybės" darbininkai Tamašauskas ir Karuža pradėjo duoti iš Scrantono radio stoties WGBl Lietuvišką programą. Koks tai gražumėlis, kokia laimė ir garbė Scrantono Lietuviams! Juk buvo laikai kada Lietuviai savo pastogėse negalėjo Lietuviškai kalbėti, kada Lietuviškiems garsams negalima buvo išeiti į piekūr iš po šiaudinių pastogių. Bet Lietuvių kuo daugiau spaudžiama tuo daugiau stiprėja. Ir štai išsiveržus iš pastogių, pajutus laisvę, žaibo greitu aplekia visą Lietuvą, net visą pasaulį. Tai Lietuvį kalba, tai siela Lietuvių tautos, tai Lietuviškų Vytautų, Keistųjų dvasia nori užkariauti visą pasaulį ir parodyti visiems kad "yra šalis kur Nemunas teka", yra šalis kur tūkstančiai Amerikos Lietuvių nori savo kaulus palaidoti; yra šalis kur Darius ir Girėnas nešė vainiką nupintą iš Lietuviškų širdžių, nudažytą savo krauju, kaip su naują savo motinai už pagimdytą, už išauklėjimą.

Ir štai dabar Spalių 19 d., vakare, 9 valandą visi Lietuviai renkasi prie radio imtuvų. Visi laukia pradžios. "Allo, allo, Lietuviškas radio programos... dabar padainuos Lietuvišką dainelę 'Ant Marių Krantelio' Marjona Stražauskienė, pianu skambinant panelei Adelei Gustaitytei..." Tuoj pasigirsta švelnus, malonus piano balsas, melodija, ir saldziai malonus, skardus, aiškus p. Stražauskienės balsas susilieja su muzika. O salds, brangus momentas. Ašaros liejasi per Lietuvių veidus, džiaugsmo ašaros.

Toliau seka daina "O kas Sodai", duetas. Dainuoja Marijona Stražauskienė ir Pr. Gustaitytė. Pianu skambina Adele Gustaitytė. Daina tuoj priimena Lietuviams lakštingalas, o balsų gražumėlis primena lakštingalos suokimą. Sunku apsaityti tą jausmą kurį jautė kiekvienas Lietuvis besiklausydamas Lietuviško programo. Visi prisiminė puikų Lietuvos pavasarį žydintį sodą, malonų žiedų kvapną. Tai prisiminimą sukelė Scrantono Lietuviams sunkiai vargstantiems, depresijos spaudžiamais, trijų Lietuvių pastangos, jų pasiaukavimas Lietuvių.

Taip pat gražus p. Banevičiaus solo "Sveiki broliai dainininkai" priminė Lietuviams ir pasauliui kad nėra ko perdaug stebėtis kad Lietuviai-Lietuvaitės gražiai dainuoja, nes Lietuva tai yra dainų šalis, todėl jis ir pasveikina "Sveiki broliai dainininkai".

Vienų žodžių radio programos buvo gerai paruoštas, ir toliau ji taip palaikant atnešė didelę naudą mūsų bėpulančiai ir letargą Lietuvį visuomenei. Ne vienas po to prisizadėjo remti kiek galės visokią Lietuvišką darbą, ypač skaityti, plauti Lietuvišką spaudą, laikraščius.

Garbė sumanytojams ir rengėjams už jų darbą ir norus patarnauti Lietuvybei.

Jaunimo Dr-jos Koresp. Kalbinkit savo draugus skaityti "Dirvą" — jie turės sau didelio pasitenkinimo iš jos.

"VIENYBĖ" STENGIAMASI PADARYTI VIKO-VITAČIO ŠEIMŲ ORGANU

ŠTAI KAIP DABAR "VIENYBĖ" LEIDŽIAMA.

Brooklyn, N. Y. — Spalių 20 d. vyko susirinkimas pasitarimui steigti naują laikraščio leidimui bendrovę. Susirinkime paaiškėjo planai kaip "Vienybės" bendrovės prezidentas X. Strumskis siekia laikraštį "Vienybę" paverst Viniko-Vitačio ir jų saujelės social sandariečių asmeniniu organu. Pasirodo, to "Vienybės" užgrobito planus išdirbo Dr. Vinikas ir juos minėtame susirinkime patiekė. Sulyg to plano, jie inkorporuotauja bendrovę su 1000 be pažymėtos vertės šėrų. Tris šimtus šėrų iš to tūkstančio gaus Garšva ir Strumskis, kurie turi antrą paskolą ant "Vienybės" bendrovės turto. 260 šėrų gaus 13 parinktų socialistų ir sandariečių arba jiems nepavojingų asmenų, po 20 šėrų kiekvienas, kiek buvo galima supaprasti irgi nemokamai, bet kaip to atlyginimą už "sunkų" darbą tuos planus išdirbant. Dr. Vinikas (SLA. centro sekretorius) pasakė kad jiems emė 200 valandų laiko mingauti iki tuos planus išdirbo. ... Likusius 440 iš to 1000 šėrų, arba 44 nuos., parduos bent kam, kada naujai bendrovei reikės pinigų, ir už juos ims po \$115 už šėrą. ... Taip kad faktinai savininkais ir kontroliuotojais visada bus Strumskis ir Garšva su 53 nuos. originaliai išduotų šėrų.

Nauji žmonės, iš kurių planuojama imti po \$115 už šėrą, už savo įdėtus pinigus sprendžiamos reikšmės balsavimuose neturės (reikšia sudės \$50,000 tikrų pinigų laikraščio palaikei ir prie to laikraščio neturės jokios teisės. ...). Sprendžiant balsų skaičių turės tie kurie už skolą tikisi pasiimti visą "Vienybės" bendrovės kilnojamą turtą: mašinas, spaustuvę, laikraščio vardą, knygas, ir tt.

"Vienybės" bendrovės šėrininkų ir kreditorių atsikratymui ir jos likučių užvaldymui padaryta ir vykdoma sekantis planas: "Vienybės" laivakorčių agentūrą direktoriai pervedė Garšvai, laikraščio vardą, adresu, antros klesos pašto teises pervedė spaustuvę, redakcijos ir administracijos darbininkams. Spaustuvę, mašinas, ofiso įtaisus, knygas ir kitą kilnojamą turtą Strumskis ir Garšva tikisi pasiimti už savo skolą. "Vienybės" namą pasiims Susivienijimas už skolą ir pasilaikys ar paves naujai bendrovei lengvom išlygom. Tas priklausys nuo to kaip seksis atsikratyti visų kitų "Vienybės" kreditorių.

Legalui to plano patarėju yra SLA. advokatas Gervitz.

Dr. Viniko pasakymas kad jiems emė 200 valandų mitingų berods neperdėtai. Per paskutinius porą mėnesių mitingų buvo laikyta labai daug. Juose daugiausia figūravo "V." prezidentas Strumskis, SLA. sekretorius Vinikas, "Tevynės" sekretorius Vitaitis, SLA. prezidentas Gegužis, SLA. legalis patarėjas Gervitz ir kaip kada "Vienybės" direktoriai. Teko sužinoti kad dauguma iš tų sumintų SLA. ponų nėra "Vienybės" šėrininkai. Ar tas 200 valandų sugaišto SLA. laiko planuojant savo bendrovę SLA. sekretorius ir redaktorius išskaitys iš savo algų, tą parodė didelė nauda mūsų bėpulančiai ir letargą Lietuvį visuomenei. Ne vienas po to prisizadėjo remti kiek galės visokią Lietuvišką darbą, ypač skaityti, plauti Lietuvišką spaudą, laikraščius.

Garbė sumanytojams ir rengėjams už jų darbą ir norus patarnauti Lietuvybei.

Jaunimo Dr-jos Koresp. Kalbinkit savo draugus skaityti "Dirvą" — jie turės sau didelio pasitenkinimo iš jos.

AR TAS PAVYKS?

Tačiau tam planui įvykdyti galimybės abejotinos. Pirmoji vietoj, reikia kad kas pašalinis duotų pradžiai darbo pinigų, nes planuotojai vieni pinigų idėti neturi, kiti nenori. Tam tikslui į susirinkimą kvietė daug vietos įžymių biznierių. Bet atėjo tik keletas. Susirinkime nebuvo jokio entuziazmo. Vientelis gyvesnis incidentas tai kada jaunuolis Petras Bernotas griežtai reikalavo kad "Vienybės" bendrovės prezidentas sušauktų visus bendrovės šėrininkus ir duotų jiems progą tarti savo žodį bendrovės likvidavimo reikale ar kaip kitaip su visu reikalu pasielgti. Dr. Vinikas ir SLA. advokatas patarėjas įtikinėjo jaunuolį kad "Vienybės" šėrai jau be vertės ir kad del to nėra nei reikalo su šėrininkais skaitytis. Tačiau tuo dalykas nesibaigė.

"Vienybės" šėrininkai laikė savo susirinkimą Lapk. 29 d. šėrininkai labai pasipiktinę ir nori žinoti iš kur "Vienybės" direktoriai gavo teisę bendrovės turtą išdalinti savo draugams ir bendrovę likviduoti.

Kurį tik Strumskis pašaukė prašydamas pinigų kiekvienas dairėsi kur durys, ir tik puse lupų žadėjo kiek nors duoti. Kiti tik juokus krėtė.

Tautininkų Klubo komisijos nariui D. Klingai, kurį klubas atsiuntė direktoriui Povilanskui pakviestus, Strumskis nedavė kalbėti, nors daugelis iš susirinkusių reikalavo. Svečias.

AKRONO ŽINIOS

LAKUNŲ FONDUI VAKARAS. Kaip jau buvo anksčiau minėta, čia rengiama Lietuviškas vakaras Lapkričio 29 d. sukelimui kiek pinigų parėmimui mūsų žuvusių lakunų Dariaus ir Girėno paminklo fondui, kad nors tokiu būdu mes Akroniečiai galėtume prisidėti prie pagerbimo tų mūsų tautos karžygių. Kas tik išgalite pasistengti dalyvauti ir pasakyti kitiems Lietuviams apie tai. Vakaras bus žinomoje salėje ant Raymond st. Akrono Lietuvių Draugiškas Klubas padainuos gražių dainelių, ir po visko bus pasišokimas. Įžanga tik 25 centai. Komitetas.

JAUNIMO BALIUS. Spalių 28 d., šeštadienio vakare, Akrono Lietuvių Jaunimo Draugiškas Klubas surengė smagų kaukių balių Y. W. C. A. salėje. Susirinko labai skaitlingai jaunimo ir suaugusių ir visi gražiai linksminosi. Šokiams griežė Morgan Raiders orkestras. Už kostiumus buvo duodama dovanos, viso keturių, bet kaip paprastai pasitaiko ir šį sykį ne visi buvo patenkinti dovanų išdaliniu. Paprastai tokius balius rengiant garsinama kad bus duodama dovanos už gražiausius ir už jokiingiausias kostiumus, ir kaip jau daugelyje vietų kitose Lietuvių kolonijose pasitaikė, kilo nepasitenkinimo už tai kad neteko dovaną merginai kuri buvo apsisitaisius Lietuviškais spalvomis, nors nebuvo garsinama kad bus dovanos už patriotiškus kostiumus. Butų gerai kad norinės rengtis tautiškais rubais kartu stengtųsi padaryti juos ir puikiausiais, brangiausiais, ir tada tokiuose rubuose įsirengusios merginos galėtų gauti dovanas, kada dovanos garsinama bus duodamos už puikiausius kostiumus.

Byvo atsilankę svečių ir iš Clevelando. Iš šio parengimo klubui atliks pelno. Savas.

DAYTON

SVARBI NAUJIENA. Lapkričio 11 d. čia bus pirmą kartą rodoma Lietuva gyvuose ir kalbamuose paveiksluose. Atsibus visiems žinomoj Barney Community salėje, pradžia 8 v. vakare. Rodys tas įdomias filmas J. Januškevičius, kuris šią vasarą lankėsi Lietuvoje ir sugrįždamas parsivežė šių metų svarbiausius įvykius iš pačios Lietuvos gyvenimo, iš Vilniaus krašto, ir lakunų Dariaus ir Girėno laidotuves Kaune. Prie to Januškevičius parodys Darių ir Girėną kaip jie buvo gyvi ir Lietuviškai kalbančius prieš jų išskridimą į savo paskutinę kėlionę iš New Yorko. Todel visi Daytono ir apie linkės Lietuviai, seni ir jauni, nepraleiskite progos matyti tas svarbias filmas. "D." Rep.

STEIGIA PIRMĄ BANDYMO UKI-DIRBTUVĘ.

Ant Liberty road, 4 mailės nuo Daytono, steigiama pirma federalė bandymo ukė-dirbtuvė, kuriai paskirta \$50,000. Tam tikslui valdžia turi paskyrus \$25,000, 000 ir bus steigiama tokie punktai visoje šalyje. Paimta 300 akrų žemės plotas, kuriame apgyvendins 35 šeimas, kožnai duos po penketą akrų žemės, kurią galės patys apdirbti ir iš jos misti, prie to galės dirbti dirbtuvėje, kada darba turės, o kai neturės, nemirs badu, nes patys auginsis sau maistą.

Tuo būdu valdžia nori išvesti darbininkus iš miestų, kurie mano kad tik mieste galima gyventi, ir badauja. B.

DŽIUGINANTIS APSIREIŠKIMAS

Neseniai įvykus kunigų konferencija Newark, N. J., nutarė praveisti misijų maršrutą. Nutarimą L. T. K. B. Sinodas, kaip rodosi, stropiai vykdė. Jau matomos ir teigiamos misijų pasekmės.

Ant kiek žinoma, Sinodas turi daug kvietimų iš įvairių kolonijų, o ypatingai svarbu kad ir visose L. T. K. B. parapijose eina gyvas judėjimas persitvarkyti ir pasiliuosuoti nuo svetimų dvasinės ir medeginės globos.

Net ir keleivininkai, kurie iki šiol buvo stipriai nusistatę palaikyti hodurninkus, žinoma tik bižniskais sumetimais, dabar jau kaž kaip krypta į rimtą pusę, kur matomai telkiasi savybes gerbianti Lietuviai. Tas jau pats savaimi aiškina kad atgyjant ir stiprėjant Lietuvį dvasiai ir keleivininkai yra verčiami kreiptis į kitą pusę.

Va ir Dievo Apvaizdos parapija, Scranton, Pa., atsilankius LTKB. Sinodo valdybos centrui, pradėjo stropiai rūpintis apie atsipalaidavimą nuo svetimos dvasinės globos. Štai "K." nr. 40 Scrantonieškiai praneša "kad specialiaime parapijos susirinkime nutarta šaukti tautiškų parapijų susirinkimą, inkorporuoti "Lietuvių Tautišką Bažnyčią", ir atsipalaiduoti nuo "tarnavimo svetimam primininkui". Suprantame kad Scrantoniečiai jau nutarė atsipalaiduoti nuo vysk. Hoduro.

Ypatingai svarbu pastebėti kad Scrantoniečiai pataria visiems "tautiškiems kunigams" susivienyti ir sutvarkyti bažnyčios reikalus visai nepriklausomai nuo svetimų dvasinės ir medeginės globos.

Ištikro šie apsisprendimai džiugina visus geros valios ir savybes mylinčius Lietuvius.

Dziemdzis.

DAR sykį prašau atsiliepti: savo vyrą Joną Barsį, gyvena Scranton, Pa. Ant mano pirmesnio įsiekimo buvo kaž kas atsilieps, bet blogos valios asmuo laisną pagrobė ir vėl neturiu jokios žinios. — Karalina Barsienė, Rokiškis, Ulytėlės k. Lithuania.

**Mūsų Kultūrinio Gyvenimo Klausimai —
Amerikos ir Lietuvos Politikos Reikalai
Mūsų Jaunimo Raštų Skyrius
Chicago's Žinios**

**"TĖVYNĖ" VISIŠKA SOCIALISTŲ
VERGĖ**

Buvo laikai kada SLA. nariai abejodavo kad "Tėvynės" red. p. Vitaitis yra socialistų "Naujienu" vergas. Tačiau šiandienos abejonės jau niekam nereikia turėti, kuomet "Tėvynė" pasirodė pilno šviesos socialistų prietelka.

"Tėvynės" nr. 40-me tilpo "editorialas", kur kalbama apie "nerimtą kritiką". Ta "nerimta kritika" yra Dariaus-Girėno Paminklo Statymo Komiteto pareiškimas į nepamatuotus šmeižimus buvusio Dariaus-Girėno Skridimo Komiteto (papildytas tas pats komitetas yra Dariaus-Girėno Paminklo Statymo Komitetas). Mat, socialistų "Naujienu", kaip ta kaimo davata, pradėjo plaukšti, tokius straipsnius rašinėti po slapivardžiais kad buvo pamato manyti jog socialistų dienraščio "Naujienu" redaktoriaus jau visi šulai iš galvos išbėrėjo.

Prie tokių aplinkybių Dariaus-Girėno Paminklo Komitetas Chicagoje matė reikalo atsakyti į tas socialistų "Naujienu" bloznas pasakas, kad Amerikos Lietuvių visuomenė galėtų suprasti visuomenę "N." "patriotišką žinią", kurį savo išrovimais daro. Tą pareiškimą parengė komiteto pirmininkas Adv. R. Vasiliauskas ir sekr. P. Jurgėla. o to buvo skaitytas susirinkime Rugs. 19 d. ir vienbalsiai priimtas kaip teisingas atsakymas į socialistų "N." puolimus. Taigi Dariaus-Girėno Paminklo Statymo Komitetas Chicagoje ir nutarė pasiųsti tą pareiškimą visiems laikraščiams.

"Tėvynės" redaktoriaus, gavęs komiteto pareiškimą, pradėjo jį kritikuoti, nepatalpinęs to pareiškimo. Ir žinoma taip elgia-

si ir Vitaicio draugas Grigaitis. Tokia taktika naudojasi tik demagogai ir Lietuvių išgamos, kuriems yra tik vienas rūpestis išnaudoti Lietuvių visuomenę. Čia reikia pastebėti kad toki gaivalai turi pakankamai drąsos rašyti apie "demokratiją", patys budami žmoniškumo, doros budeliais.

Faktas yra kad net buvusieji Rusų caro kazokai duodavo progą žmogui pasiteisinti pirmiau negu savo kruviną nuosprendį padarydavo. Bet Grigaitis ir Vitaitis jau kazokus pralenkė!

Tame pačiame "Tėvynės" nr. tenka pastebėti pirmame puslapyje (pirmoje vietoje) apie socialistų "skridimo komiteto" valdybą ir tenai pasakyta kad katalikų dienraščio "Draugo" red. L. Šimutis buvęs kvietas į tą komitetą. Tas tiesa, bet ar L. Šimutis, kaip katalikų dienraščio redaktorius, gali su-

tikti su tuo kad jam socialistų nušabę politikieriai paskirs valdybą vietą? Aišku kad ne. Ne tik nei vienas katalikas neįsineina į tą "valdybą", bet nėra joje nei jokio kito asmens išskyrus pačių socialistų skymenų. Tuo pat kartu kada L. Šimutis buvo kviečiamas, Grigaitis tame "komitete" buvo pasiūlyęs sau prezidento vietą. Jeigu "Draugo" redaktorius paskelbtų tuos laiškus ką Grigaitis jam rašė, paaiškėtų kad Grigaitis yra didžiausias fašistas kokių kada yra buvęs.

Toliau, "Tėvynė" paduoda naujo skridimo valdybos sąrašą, pažymėdama kurie yra katalikai, kurių yra tik du, ir tai labai menkos nuovokos žmonės. Tuomi pat kartu tame komiteto sąraše yra net šeši socialistai, bet kad jie socialistai

LIAUDIES TRIBUNA

RINKLIAVA CHICAGOJE DAVĖ \$2500

Dariaus-Girėno paminklo statymo komitetas Spalių 28 d. surengė viešą rinkliavą Chicago's mieste šio paminklo naudai. Nors labai sunku buvo gauti formalus valdžios leidimas, bet komitetas uoliai rūpinosi tuo dalyku ir laimėjo. Miesto majoras leido tą rinkliavą daryti devyniolikoje wardų (iš 50 wardų), tai yra, tik Lietuvių gyvenamuose rajonuose ir gretimose vietose. Bet ir tam didžiuliam plotui reikėjo pastatyti labai daug aukų rinkėjų.

Tam milžiniškam kilniams darbui paminklo statymo komitetas suorganizavo Chicago's miesto Lietuvių kolonijose pagalbinus rinkliavos komitetus. Visuomenė per spaudą ir per radio buvo kviečiama paremti tą rinkliavą. Į talką vieningai

to nepasakoma. Prie to "Tėvynės" red. pasistato save pa juokai rašydamas kad p. Kartanas, pirmininkas, esąs "neparatinis vaistininkas". Nuo kada vaistininkai pradėjo turėti partijas?...

Faktas yra kad tas socialistų skridimo komitetas yra tik socialistiškas ir jo tikslas aiškiai matomas: tik biznio sumetimai. Faktas yra kad socialistų aviacijos dienoj buvo apmokama darbininkams, o tie darbininkai buvo beveik visi socialistai arba jų simpatizatoriai.

Todel "Tėvynės" demagogija yra labai aiški: SLA. organas yra vedamas griežtai socialistų biznio naudai, o ne Lietuvystės idėjai. SLA. veikėjai ir kuopos turėtų protestuoti prieš tokią Vitaicio nešvarą politiką ir sauvaliavimą. SLA. Narys.

stojų katalikai, tautininkai ir Lietuviškų parapijų mokyklų vyresnės mokinės, o taip pat atskiri veikėjai ir veikėjos.

Šeštadienį (Spalių 28 d.), nuo 6 val. ryto į gatves skirtuose rinkliavai rajonuose išėjo apie 700 Lietuvių vaikų rinkti su dėžutėmis. Apie 100 automobilių patarnavo jų reikalams. Vyriausias "štabas" buvo "Draugo" redakcijoje, kur rinkliavos reikalus tvarkė paminklo statymo komiteto kai kurie nariai ir trys fondo globėjai. Įvairiausiais reikalais redakcijos telefonai nuolat veikė ir automobiliai švaistėsi įvairius tuos rajonus. Tai buvo didis, gyvas, įtemptas kilnus darbas: keli šimtai mūsų patriotų bei patriotių be jokio atlyginimo darbavosi ištisą dieną, kad tik išaugtų paminklas dviem mūsų didvyriams Atlantiko nugalėtojams. Chicagočiai parodė savo pagarbą ir dėkingumą tiems didvyriams ne žodžiais bet pasiūlydami darbu.

Deja, iš Lietuvių tarpo atsirado net nemaža "revoliucijonierių", kurie gatvėje nesidrovėjo pareikšti savo panieką Dariaui ir Girėnui ir atsisakė duoti nors cento aukele! Aukos rinko net kelios Latvaitės, kurioms keli toki mūsų tautos išgamos dryso atsakyti ir dar pareikšti savo negerbimą lakunų. Tos Latvaitės tokius niekus sugėdino. Štai kokių nekulturingų asmenų dar yra tarp Lietuvių, kai kalbanciu Amerikiečių!

Bet nežiurint to, daugiau kaip 40,000 žmonių mielai davė mažesnę ar didesnę aukele Dariaus-Girėno paminklui. Rinkliavos dieną aukų surinkta kiek

daugiau kaip \$2,500. Tikslėnių žinių apie tą milžinišką darbą ir jo pasekmes bus pateiktą vėliau.

Tuo budu fonde paminklui statyti jau yra apie \$4,000. Graži ir sekminga pradžia. Bet tai tik Chicago's Lietuvių patriotų aukos. Ir kitos kolonijos prisideda prie to kilnaus darbo. Tai visa rodo kad paminklas Chicagoje tikrai pagarbs Dariaus ir Girėno žygi ir jam žins juos. Tik čia reikalinga visos Amerikos Lietuvių visuomenės parama.

P. Jurgėla.

RENGIA PROHIBICIJOS PABAIGTUVES

Yra sumanymas surengti Pabaigtuves tos netikusios Prohibicijos, kam pritaria ir Chicago's miesto mayoras Kelly. Tą smagią dieną numatoma rengti Pasaulinėje Parodoje Lapkričio 8 d., ant rytojaus po visoje šalyje businių įvairios rūšies rinkimų, kuriuose dar trys valstijos nubalsuos prohibiciją atmeti ir tuomi padarys jai galą.

Sumanyta yra tą dieną Pasaulinėje Parodoje duoti dykai alų ir užkandžius visiems kas tik atsilankys.

Nėra abejonės kad jeigu prohibicijos pabaigtuvės bus keliamos Pasaulinėje Parodoje, ir būtų duodama dykai alus ir užkandžiai, ir Parodą seilų didžiausios minios.

Rep.

ISVAŽIUOJA. Daininkas J. Babravičius išvažiuoja į New Yorką tulam laikui apsigyventi ir koncertuoti rytinėse valstijose.

GAUSUS LANKYMAS. Pasaulinę Parodą iki Spalių 30 d. jau atlankė 21,636,912 ypatų.

CHICAGOS LIETUVIŲ NAUJIENOS

Chicago's antraštas: 2437 W. 69 St. Tel. Grovehill 2242

KAIP GRIGAITIS PRISIMINS ŠITĄ?

Po griešto pasmerkimo Lietuvių socialistų Rytinėse Valstijose, Chicagoje prasidėjo šniždėjimas kad yra reikalinga iškelti protestai prieš socialistų "Naujienu" nešvarią politiką linkui Dariaus-Girėno paminklo statymo.

Negana to kad kalbama apie protesto mitingus, kai kurios moterys per spaudą pradėjo atakuoti socialistus ir štai kaip rimtai: "Lipos 20 d. McKinley parke p. Grigaitis rankas iškele šauke: 'Kas galėjo tikėti, kas galėjo žinoti kad iš mūsų darbininkų atsirastų tokie drąsūs vyrai! Kad tai butume žinoje, tukstančius butume sudėję!'

"Kažin ar tas ponas dar ir dabar nežino kad miesto majoras davė dieną viešai rinkliavai del statymo paminklo tiems didvyriams?

"Svetimų tautų, Latvių, Ukrainiečių, žydų žmonės ėjo mums į pagalbą, o Lietuviški socialistai atsisakė..."

Tai toks pareiškimas tilpo "Drauge", kurį padarė Agnes Gilienė-Girskaitė. Kaip ponui Grigaičiui prisimena jo paties padaryti visuomenei pareiškimai?

Bet p. Grigaitis savo darbais visada svetimas Lietuviams, nors tuščių žodžių pas jį nestokuoja.

Grigaitis su savo kolegoms nemažai kenkė ir išjuokė "Laisvės Varpo" darbuotojus, pikčiausiais žodžiais "Naujienuose" pašiepdamas tą darbą. Todel visai nenuostabu kad ir Dariaus-Girėno paminklo reikale socialistai dirba tik pakenkimui. Jie gi patys tik ten dirba kur sau dolarių gali pasirinkti.

ARTISTAS J. OLŠAUSKAS atvyksta į Chicago ir, kaip reporterui teko nugirsti, jis ketina apsigyventi Chicagoje tulam laikui.

DAR DAUG BEDARBIŲ.

Sulygo oficialių pranešimų, Chicagoje bedarbiams buvo suteikta pastogė skaitliu 283,526, o valgiu aprūpinta 885,085. Tai tokios skaitlinės buvo Rugsėjo mėnesį apie bedarbius, paskelbtos Illinois netikėto šelpimo reikalams fondo vedėjų.

Swiftest and Best RHEUMATIC PRESCRIPTION 85 Cents

**Pain—Agony Starts to
Leave in 24 Hours**

Just ask for Allenru—Within 24 hours after you start to take this safe yet powerful medicine excess uric acid and other circulating poisons start to leave your body. In 48 hours pain, agony and swelling are usually gone—The Allenru prescription is guaranteed—if one bottle doesn't do as stated—money back.

SUERZINTI NERVAI

Kada labai nervuojatės... kada vaikų ergelis erzina jus... kada viskas ką tik darot reiskia jums nuovargį... kuomet apima nusiiminimas... bandykite panaudoti Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound. 98 iš 100 moterų sako kad joms pagelbėjo.

Šis vaistas duos jums ekstrą energijos kurios trūksta. Gyvenimas išėdys vertu gyventi.

Nekentėkit nei vienos dienos daugiau kada šis vaistas gali jums suteikti pagalbą. Nusipirkite bonką iš savo vaistinėko šiandien.

**Lydia E. Pinkham's
VEGETABLE COMPOUND**

PLIENO DARBAI Chicagoje žymiai sumažėjo. Prie to sumažėjo ir geležies liejyklose. Sakoma kad plieno pramonė nu-puolė iki 33 nuoš., kuomet pora mėnesių atgal buvo pakilus net iki 60 nuoš.

Bendrai imant industrijos eiga priklauso labai daug nuo dolario pastovumo, bet kaip Amerikos dolaris bus pastovus niekas nežino ir todėl jokių per-viršių nedirba, o tik tiek kiek užsakymų gauna.

LAIKAI EIS GERYN. Industrijos žinovai spėja kad su pabaiga Gruodžio mėnesio darbų žymiai pagerės, ypatingai plieno industrijose. Sako kad pagerėjimas labai daug priklausys nuo sutarties su Sovietų Rusija, kuri siūlo net už 400 milijonų dolarių užsakymų jeigu Amerika pripažins Sovietų vyriausybę ir užves diplomatinis santykius.

PONI ROOSEVELT Chicagoje. Spalių 30 d. Chicagot atvyko poni Rooseveltienė. Ji dalyvaus moterų seime ir aplan-kys Pasaulinę Parodą.

NEISDUODA INSULL'Ų. Iš Graikijos sostinės Atėnų pranešimai sako kad Graikijos apeliacijos teismas atsisakė išduoti leidimą po areštu grąžinti į Chicago buvusį šio miesto kapitalistą Samuelį Insull teismui už nuovarmą nuo kokių milžiniškų viešų reikmenų korporacijų. Tos korporacijos buvo iškilusios iki \$2,000,000,000 vertės, pats Insull jas taip išau-gino ir pats nusmukdino, kada at-ėjo depresija. Insull dabar yra 74 metų amžiaus. Pabėgo iš Chicago's kada jo vadovaujamos korporacijos buvo priverstos bankrutuoti.

UŽSIDARO FORDO DIRB-TUVES. Su pabaiga šios savaitės Chicagoje užsidaro Fordo dirbtuvės neapribotam laikui. Sakoma kad uždarymo priežastis yra rengimasi prie naujų modelių 1934 metams. Kaip greit tuos naujus mode-lius pradės dirbti nėra žinios.

DYKAI BANDYMAS NUO REUMATIZMO

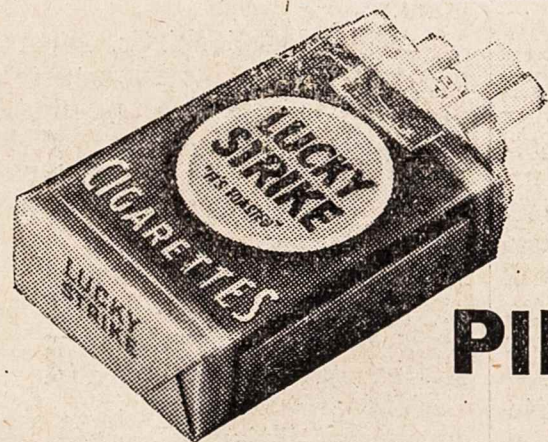
Mes turim puikų Me-todą nuo Reumatiz-mo, kurį noriai pa-siūsime kožnam šio laikraščio skaitytojui kuris tik pareiklaus. Jeigu kenčiat skaus-mą sanariuose, jeigu jie sustingę, arba la-bai jauslus, jeigu tu-rūt kentėti kožnoj oro permainoj, štai jums proga išbandyti pa-prastų, pigių Metoda, kuris pagelbė-jo šimtams.

Mes noriai pasiūsim jums PILNĄ Pakelį 7 dienoms DYKAI ISBAN-DYMU, ir jeigu norėsit naudot daugiau, tą galėsit daryti už mažus kaštus. Mes kviečiame jus naudoti tą vaistą 7 dienas, DYKAI, mūsų kaštais. Pasiųskit savo vardą ir ad-resą tuojau į ROSE RHEUMA TAB CO., Dept. X-3, 3516 N. Irving Ave. Chicago, Ill.

**DARIAUS-GIRĖNO
PAVEIKSLAI**
FOTOGRAFAS
W. STANKUNAS
Turi puikių Dariaus ir
Girėno Paveikslų.
Užsisakykite tuojau.
3315 SO. HALSTED ST.
Chicago, Ill.

Kiekvienas mato ju-sų plaukus. Užlaiky-kit juos sveikus su-mūsų prietaisu, ku-rį naudojant plaukai auga gausiai ir tuoj nustoja slinkti ir žlė. Ste-bukingas prietaisas, ne medikuo-tas. \$1.25 cash. (42)

JOHN ZRADA
1722 W. 18th Place
Chicago, Ill.

Užsirūkyk Lucky

PILNAI PRIKIMSTA CIGARETĄ

Parinktas tabakas —
ir be liuosu galų —
verčia Luckies degti
vienodai

Ši panelė yra viena iš mažo būrio prižiūrėtojų. Jos darbu yra peržiūrėti Lucky Strike — būti tikra, jog jis atitinka lygiai tam mastabui, kurį mes pasistatome. Kiekvienas Lucky Strike, kurį ji perleidžia, yra pilno svorio, pilnai prikimštas, apvalus ir kietas — liuosas nuo liuosų galų. Ir joks Lucky, kurį ji peržiūri, neišvengs be to. Štai kodėl kiekvienas Lucky traukiasi taip lengvai — dega taip vienodai.

VISUOMET *puik'ausis tabakas*

VISUOMET *puik'ausis apdirbimas*

VISUOMET *Luckies patenkina!*

"it's toasted"

DEL GERKLES APSAUGOS — DEL GERESNIO SKONIO

Copyright, 1933, The American Tobacco Company.

Dienos Klausimais

AR REIKALINGA NAUJAS SKRIDIMAS?

Paklauskite savęs: ar reikalinga Lietuvos visuomenei remti naujas skridimas? Lietuva, jeigu to kas užsimanė, pasinaudojant žuvusių lakunų Dariaus ir Girėno padarytu bandymu?

Bet štai Chicago socialistai pasigriebė darbo, ir priedarta nori užversti visuomenei ant kaklo naują pareigą, melžti visuomenę naujo lėktuvo pirkimui, nežinant dar ar skridimas galės įvykti ar ne.

Socialistai gudriai pradėjo savo darbą, kuris, kaip paaiški, yra sugalvotas tik pasipiniginimo tikslu.

Jie pirmiausia savo spaudoje ėmė kritikuoti ir apkalinto Chicago skridimo rėmėjų komitetą "apsileidime" ir privedė buk del to komiteto "apsileidimo" Darius ir Girėnas žuvę.

Tą nesamone paskelbė nežiurint kad visoki šaltiniai, net ir pačios valdžios inspektorai "Lituanica" pripažino tinkama, ir nežiurint fakto kad tas lėktuvas paėmė antrą transatlantinio skridimo toluo rekordą!

Tada, visuomenei akis apmulinę, socialistai pasiima rengti į kelionę antrą lakuną, žadėdami geriau padaryti ir darydami visuomenei užtikrinimą kad jų lakunas tikrai nuskris iki Soldino ir nuo Soldino pabaigs kelionę į Kauną...

Tai žemas darbas, ir kadangi už jo gludi socialistų pasipiniginimas ir savo biznio pagarsinimas po kolonijas savo agentų siuntinėjanč, dabar jau galime užtikrinti kad socialistai tuo lėktuvu nusiųs tik savo socializmą į grabą.

Jie reikalingos sumos lėktuvu pirkimui niekad nesurinks ir visuomenei nėra reikalo save skriausti naujų lėktuvų pirkimui.

Jokioje tautoje nei turtingiausi laikraščiai nei didžiausios organizacijos nesigriebė rengti naujų skridimų kuomet jų lakunai vienas po kitam žuvo. Kada žuvo Prancūzų lakunai, 1927 metais, bandydami atlekti į Ameriką, Prancūzų jūras niekas nerengė kitų lakunų į kelionę, tik pastatė gražų paminklą žuvusiems ir to užteko.

Kodėl gi Lietuvos biednotoje tautoje turi atsirasti visokių gudragalvių visuomenės išnaudotojų, kurie prisikalbinę lakuną nori jo gerais norais ir jo gyvastimi sau biznį daryti?

Kaip bus su S. L. A. Rinkimais?

SLA. centro valdybos nominacijos visai netoli.

Tie kurie šiandien centre turi šiltas vietas, jose tupeidami labai susirupino ir galvoja kas daryti kad tas vietas nepraradus.

Dabartinis SLA. prezidentas Gegužis, galėdamas priduoti Susivienijimui sąskaitas už savo "keliones ir sugaištis", labai tankiai gaisuoja SLA. reikalais ir beveik kas savaitę New York'e sėdi. Jis tik laukia kad kas nors juokais paprašytų

jo kandidatuoti vėl, ir Gegužis kandidatuoja, užbaigimui 20 metų "tarnybos", nes "kelionės ir sugaištys" duoda šiek-tiek pašalinių inėigų, kurių netekus kišenių suliesės.

Vitaitis ir Vinikas — kumai — dabar yra SLA. centro ponai. Jiems labiausiai rūpi jų vietelės, ir todėl jie visomis pusėmis žvalgosi ir linkioja ir Gegužio grupei, ir Strumskio grupei, ir Gri-gaičio grupei, ir net pačiam Bagočiui. Kas neliktų S. L. A. prezidentu tas, bi tik jie galėtų likti centre, ir jie-

du būtų patenkinti.

Jie siuntė į Chicago pas Grigaitį taryboms Strumskį, kad Grigaitis pavelytų Strumskiui kandidatuoti į Gegužio vietą. Jeigu ineitų prezidentu Strumskis tai ir Vinikui ir Vitaičiui būtų gerai.

Bet kiek žinoma, Grigaitis nenori nieko kito Susivienijimo prezidentu kaip tik raudoną Marksistą-socialistą. Nors Vitaitis ir Vinikas lankstosi socialistų papai ir tikrina jam kad jie yra "širdyje socialistai", tačiau negauna užtikrinimo ar papa laikys juos prie Susivienijimo vairo jeigu matys kad socialistai jau vie-

ni apsidirbs organizacijoje. Sandariečiai tuo tarpu tebesvajoja apie Grinių, kurio nors kartą turėtų išsižadėti.

Tautininkai, kiek pereitą vasarą paaikėjo Chicago suvažiavime, remtų vėl J. Bačiuną jeigu jis kandidatuoja, tačiau jis jau "atsikando", nes prie geriausių norų ir turėdamas puikiausius planus organizacijos pakėlimui, žmogus negali per atkaklius politikierius į darbą stoti, nes jie, užslėpimui savo purvinų darbų, tuoj griebiasi kitą purvintį, ir kitam nėra reikalo del to eiti su kitais į kovą purvais drabstyti.

Bet kad Susivienijimui reikalinga naujų šluotų kuriuos iššluotų senus vortin-klius ir juos apklusias senas ir naujas dulkes tą suprantą kiekvieną paprasčiausia SLA. narė bobelė.

Merunas

ISTORINĖ APYSAKA

JUODO KARŽYGIO SUNUS

Rašo K. S. Karpus

(Tesinys iš pereito num.)

UŽPUOLIKAI

Apie desėtkas didelių vikingų laivų išsileido tolyn šiaurės siaura Roeskildo užlaja. Turėjo plaukti iki pasiekę fjordo gale esančią tvirtovę. Kožno laivo neilgame stiebe buvo iškelta jo savininko vėliava-ženklas. Meruno laive plevėsavo paties karaliaus vėliava! Tai reišė užtikrintą saugumą juroje nors nuo savų Danų plėšikų, nes kas gali drysti užkabinti karaliaus laivą!

Kaip tik pradėjo išplaukti tolyn nuo kranto, Merunas ir Šarkis prašneko į savo vyrus Lietuviškai, pareikšdami kad ši yra jų proga pabėgti iš Danų nelaisvės, ir visi turi dėti pastangas sugrįžti atgal į savo tėvynę. Pradžiuę vyrai ir laivą visomis spėkomis ir karaliaus laivas nešėsi vandens paviršiu kaip paukštis. Tik vienas kitas laivas dar sekė arti jų, kiti pasiliko.

Tačiau ne visi nelaisviai turėjo noro bėgti Lietuvon, nes kiti nežinojo kur jų namai ir kur jie atsidurs nei ką veiks...

Suraminimui ir padrašinimui tų kurie buvo be upo bėgti iš verguvės, Merunas išvedė iš paslėptos vietos savo motiną ir Ragailę. Alina prakalbėjo:

— Nesirupinkit kur busit ir ką veiksit! Aš esu jūsų vado motina, ir busiu motina jūsų visų! Mano vyras turi didelę pilį ir daug žemių; pas mus sutilpsit visi!

Daugybė Lietuvos vikingų tame laive pirmą kartą patyrė kad tarp jų randasi savos moterys ir kad ši viena yra kunigienė, motina to jauno vyro kurs vakar vandenėje nugalėjo mešką. Jų dvasia pakilo. Bėgdami iš Danų jautėsi bėgą į savo namus.

Tik karaliaus atstovas laive, patyrė jog tai nelaisvių pabėgimas, šoko prie Meruno rėkdamas kad jis nepavels jiems to daryti. Merunas, nebudamas daugiau nelaisviu, to Dano daugiau neklausė. Kuomet Danas dar daugiau šokinėjo, Merunas įsakė jį surišti kad ko pikta nepadarytų, ir pagrasino įmesti į vandenį jeigu nenurims.

Alina ir Ragailė, gerai žinodamas kad jų šalis guli už Baltijos jūros rytuose, buvo kelio vadovės. Gi kelią pro Danų salas turėjo nurodyti pats karaliaus atstovas, po grasme prigirdymo. Jis visus jurų kelius gerai žinojo, nes tankiai bastėsi Baltijos vandenuose.

Išplaukę iš ilgo fjordo laivas pasuko į rytus, ir pastumiamas vakarų vėjo nešėsi tenlink į kur Lietuviams reikėjo. Nei Leiro nei visų ten likusių Danų musų pabėgėliams daugiau nebuvo lemta matyti.

Siame laimingame pabėgime Alina ir jos sunus tik apgailavo kad negalėjo išvežti visų Lietuvos iš nelaisvės — bet tas ir nebuvo galima, nes kas juos visus sužinos ir kaip surinks.

Kiek buvo reikalinga saugiam pasprukimui, laivą laikė Danų salų pakraščiais, nes Danai plėšikai karaliaus laivo nekludys, nors karaliaus atstovas labai troško

kad kas sukludytų. Tik kuomet pasiekė atvirą Baltijos jūrą ir leidosi tiesiog į rytus, ten galėjo tikėtis sutikti visko.

Ir sutiko. Žuvėdų vikingų laivų būris, pasitkęs atviroje juroje Danų karaliaus laivą vieną, stengėsi jį užpulti ir applėsti. Keli maži žuvėdų plėšikų laivai apspito didelį laivą ir dėdami visas pastangas laivą sugadinti ir nuskandinti, norėjo priversti jo žmones pasiduoti. Priplaukę šonais kinto laive skyles ir darė kitokių puolimus, bet Meruno laivo vyrai mokėjo kaip nuo tokių užpuolikų gintis. Kova tęsėsi ilgai, bet Žuvėdai vis nieko nepadarė stipriam karaliaus laivui.

Pačiame kovos smarkume, iš rytų pusės pasirodė keli kiti laivai. Alina ir Ragailė nusigando, ir Meruno vyrai suprato kad anie laivai priplaukę ir stoje Žuvėdams į pagalbą juos lengvai nugalės. Toks buvo jureivių likimas ir tokia gyvenimo pabaiga...

Laivai povaliai artėjo. Žuvėdai, dar labiau pasidrasinę, lyg savųjų pagalbos tikėdami, smarkiai puolė Lietuvius.

Nežinomas laivynas, iš penketo laivų, turbūt ištolo pažinęs kad čia einasi kova, traukė artyn.

Pabėgėlių laive buvęs karaliaus atstovas pirmiausia pažino kad anie atplaukiantieji laivai yra Danų. Jis nepaprastai nusidžiaugė, kad pastebėjęs Merunas įsakė jį nuvesti į palubę ir ten prižiūrėti, kad aniams laivams pribuvus jis neišduotų jų ir su Danais susinešęs nepriverstų pabėgėlius grįžti į Leirą.

Žuvėdai pažinę Danų laivus, susimetė ir pabėgo. Merunas ir jo padėjėjai, kada prie jų prislinko Danų laivynas, visai nusiminė. Stoti į kovą su Danais būtų nepajėgę, ir visiems Lietuviams išrodė kad jų laimingas pabėgimas baigsis niekais... Pirmesnių užpuolikų laivams pasišalinus, išėjo į laivo viršų ir Alina su Ragailę. Skubiai pribėgo prie Meruno ir kitų vadų ir nuogando teiravosi kas bus ir ką jie dabar darys.

Nors užplaukusieji laivai nerodė karingumo, bet slinko visai artyn, ką matydami Meruno vyrai dėjo visas pastangas neprisileisti jų arti prisiglausti.

Alina staiga, lyg save pametus, suriko į Danų laivyno vadą laivą:

— Suradau! Suradau savo sunų!!

Merunas tuoj griebė motiną į glėbį, nesuprasdamas kas jai pasidarė, ir stovėdamas prie jos buvo gatavas apginti. Kiti Lietuviai irgi subėgo aplinkui. Ji tačiau stumė vyrus į šalį, ėjo artyn laivo krašto ir dar tą patį pakartojo ir kitame laive buvusį laivo vadą, kurs ant pat briaunos stovėjo ir tikėdamas pamatyti Leiro karalių, pamatė Aliną.

Tai buvo Bjornas iš Klaipėdos, kurs su savo laivynu plaukė į Daniją, kaip jis paprastai plaukiodavo per vasarą net kelėtą kartų. Tai buvo tas vyras kurs pagelbėjo Alinai ir Ragailę pasiekti Daniją, kurs Aliną buvo pamilęs, bet vėliau jos ne-

VANDENS KELIAI

Valstybės ukiui plėtotis daug padega vandens keliai—upės ir jūra. Lietuvoje žymiausias upių vandens kelias yra Nemunas, kuriuo gali garlaiviai plaukioti. Bet šiais laikais upės, kaip keliai, jau neturi tokios reikšmės kaip senovėje, kada nebuvo geležinkelių, plentų ir kada visokis susisiekimas buvo patogiausias upėmis arba juromis.

Nemunu dabar garlaiviai plaukioja nuo Kauno iki pat Baltijos jūros; šituo keliu gana daug prekių navigacijos metu vežiojama, o patį navigacija paprastai tęsiasi apie 260 dienų per metus.

Nemuno garlaivių talpumas yra arti 700 tonų.

Be Nemuno, laivams plaukioti dar tinka Vilija ir Nevėžis, bet netoli nuo žiočių, butent plaukiojimui tinka Vilija savo žemupyje apie 40 kilometrų, o Nevėžis — 25. Visos kitos upės yra nežymios, dažniausia tegalima medžiai plukdyti.

Vidutiniškai skaičiuojant, kasmet Lietuvos upėmis pervežama apie 175,000 žmonių, 20,000 tonų krovinų, 150,000 kietmetrių rąstų ir apie 200,000 erdmeterių popiermedžių.

Vilija (Neris) upė yra didžiausia iš Lietuvos upių įtekančių į Nemuną. Vilija turi apie 725 kilometrų ilgumo. Kaip ir Nemunas, ji išteka iš Gudijos (Minsko gub., Borisovo apsk.) už 160 kl. į šiaurę nuo Nemuno ištakos. Vilijos tekė labai vingiuota. Į Nemuną įteka palei Kauną. Jos upynas apima apie 22,000 ketvirtainių kilometrų. Įstėkėdama iš pelkių, ji teka išpradžių per pelkėtą lygumą (Borisovo ap.), o toliau ji teka kietu dugnu daugiau per 210 kilometrų. Per Lietuvą tekant jos krantai yra kalnuoti ir gražūs iki pat susibėgimo su Nemunu.

rado, nes ji nenorėjo priimti jo meilės ir pasišalino nežinia kur. Dabar Bjornas, po trylikos metų, sutinka ją gryžtančią, — kaip ji vis žadėjo grįžti, — su savo sunum, kurį šale jos matė.

— Suradai? Laiminga tu motina! — ataidėjo Bjorno balsas, ir jis įsakinėjo savo vyrams privaryti laivą arčiau prie pabėgėlių laivo, bet šie vis bandė nedasileisti.

Merunas ir jo vyrai greitomis nesuvarato kame dalykas, taigi Alina ir Ragailė turėjo skubiai jiems išaiškinti kas šie keliai yra, ir tada Merunas pavelyjo savo vyrams leisti laivam šonais susiglausti.

Kaip tik laivai susiartinę, Bjornas išoko į Lietuvos laivą ir bėgo sveikint Aliną ir Ragailę. Daugupių kunigienė skubiai pristatė Bjornui savo surastą sunų, ir Danas, apžiūrėdamas jį patyrusio vikingo akim, gerėjosi jaunikačiu. Merunas, iš motinos patyręs kokią pagalbą jai suteikė tas vikingas, ištiesė jam draugingą ranką, kartu padėkdamas už laiko pribuvimą Žuvėdus nuvyti.

Visi šiuo susitikimu buvo pradžiuginę; Lietuviai pabėgėliai ypač džiaugėsi kad dievai užsiuntė jiems ne daugiau priešų bet didesnę pagalbą. Tik vienas karaliaus atstovas, po suolais pakištas, riaumojo kaip meškinas ir keikė pats sau vienas Danus už jų neištikimybę karaliui.

Bjornas, kuriame liko amžina pagarbą Alinai, norėjo net kartu plaukti į Klaipėdą, užtikrinimui pabėgėliams grįžimą, tačiau to padaryti negalėjo. Pabėgėliai jau buvo praplaukę Žuvėdų pakraštį ir Borgholmo salą ir sekantis žemynas buvo Klaipėda, todėl toje jūros dalyje mažiausia gali tikėtis svetimų užpuolikų, o Danai nekludys.

Is Bjorno laivo atėjo prie jo pilnai ginkluotas jaunametis berniukas: tai buvo Bjorno sunus, kurs su tėvu keliaudavo juromis ir auklėjosi buti vikingu. Mat, Bjornas, po Alinos pradingimo iš Hedeby, grįžęs į Klaipėdą, vėliau vedė sau žmoną ir su ja susilaukė šio sunaus.

Alina apsakė Bjornui savo prietikus Danų žemėse per kelioliką metų; Merunas apipasakojo kaip jis gavo karaliaus laivą

VISUR GĖLĖS

Kur tik einu visur gėlės,
Visur šypsos jų žiedai,
Visur gieda lakštingėlės,
Visur skamba jų aidai.

Visur gėlės gražiaakės,
Mirga pievos ir laukai,
Visur sesės lyg plaštakės,
Visur džiaugsmas ir juokai!

Šiandien visur gėlės žydi,
Ir viso gamtoje gražu.
Šiandien džiaugsmas mane lydi
Ir svaigina pamažu.

Man šiandieną meilės rytas
Atplasnojo iš dausų,
Ir vilties gėlėm kaisytas
Nepakeis žavių varšų.

Kur tik eisiu, kur tik busiu,
Visur gėlės man žydės,
Nei širdis nei aš nelisiusi
Kol jina mane mylės!

Jonas Morkunas.

MĖNESIENA

Mėnesiena skaidri, mėnesiena graži,
Mėnesiena kalvas sidabru nudažė.
Parke ant suolelių guodžia save poros, —
Svaigulius jas girdo mėnuo pasikorės.

Ežere sidabro mėnuo žarsto taką,
O laivelyj dujie meilės godas šneka.
Jos jautringos mintys krutinę kilnoja,
Ant kelių gitarą meilės himnus groja.

Pavydu mėnuliui, pavydu ir kloniam
Kai sulydo bučkį lupos jo maloniai.
Juokias smulkios bangos ežero stiklinio,
Kada suliepsnoja jaunos dvi krutinės.

Laivelyj gitaros jautriai virpa stygos,
Platus meilės takas sidabrinis žiba.
Tiktai mėnesiena būtų šoki šoka,
Ji tiktai jauniesiems meilę austi moka.

Pajuostė, 4-X-1933. Vainis Dainoras.

pabėgimui, ką girdėdamas Danas vikingas tik gerėjosi Meruno smarkumu ir sumanumu.

Atėjus laikui skirtis, Bjornui parupo kaip tuos pabėgėlius Klaipėdoje priims jo tėvas: bijojo kad juos nuginklavęs negrąžintų atgal į Leirą, arba kad, kaip anais laikais jo patarėjai prikalbinėjo, suėmęs Aliną ir Meruną nevyktų pareikalauti iš jų pilies atlyginimo už juos. To išvengimui, Bjornas leido porą savo vyrų ir savo sunų grįžti su pabėgėliais į Klaipėdą, kaip įkaitą kad Frodas praleistų pabėgėlius raniai keliauti kur jiems reikia.

Viskuo tuo apsirūpinus ir pabėgėlių upsauga užtikrinus, Bjornas, su Merunu susitaręs draugiškai ateityje sugyventi, išsileido kelionėn į vakarus, o Lietuviai plaukė toliau savo keliu, į rytus.

Trečią dieną kelionės pabėgėliai pasiekė Klaipėdą. Čia jų laivą apspito mažesni Danų valdovo Frodo laivai, nustebe kad atsirado pas juos karaliaus laivas, o visai vienas. Dar labiau nustebo pamatę laive Bjorno vyrus ir sunų, o prie jų Aliną ir Ragailę, nors jas ne visi atsiminė. Alina greitai nubėgo prie Frodo, bet tas, pasenėjęs, mažai ją teatsiminė. Tik Frodo žmona ją greit pažino, taigi nekilo jokių nesusipratimų.

Susijęs su Frodu, Merunas papasakojo ką sutarė su jo sunum, ir senis suprasdamas kad geriau bus su Lietuviais taikotis sugyventi, davė Merunui visą pagalbą. Merunas pavedė Frodui grąžinti karaliaus Horiko laivą. Atsisveikinęs su karaliaus atstovu, Lietuvos vadas liepė, sugrįžus, karaliui pasakyti kas jie tokie buvo ir kodėl pasinaudojo jo laivu ir duota proga pabėgti, nes kitos tokios progos gal nebūtų jiems pasitaikę.

Frodas pažadėjo Merunui ir toliau neleisti Nemuno jūros plėšikų ir pats nelysti plėšikauti, ir davė Lietuviams mažesnes valtis, kuriomis neužilgo didelis buris Lietuvos, su Danais, kurių pareiga buvo valtis grąžinti į Klaipėdą, išplaukė Daugupį linkui, į kur, Nemunu prieš vandenį, dar buvo keletas dienų kelionės.

Seka: Juodas Karžygis ir Sunus.

DARIAUS IR GIRĖNO ŽUVIMO PRIEŽASTYS ATIDENGTO

(Pabaiga nuo 1-mo pusl.)
matyti kaip tiksliai jie yra nu-
galėję sunkiausį kelionės tarpą.

II. NUMATYTAS MARŠRUTAS IR ISTIKRO ATLIK-TAS KELIAS

Sprendžiant iš žemėlapyje
pravestų linijų, lakunų buvo
numatyta kelias New Yorkas-
Londonas, Amsterdamas-Svine-
munde, jūrų paprastys, Kara-
liaučius-Kaunas. Šio kelio il-
gis yra:

New York-London	klm. 5531
London-Amsterdam- Svinemunde	" 1014
Svinemunde-Karaliaučius	425
Karaliaučius-Kaunas	215
Iš viso	klm. 7186

Sis kelias nėra trumpiausias
į Kauną. Pats trumpiausias
maršrutas į Kauną eina šiek-
tiek į šiaurę Skotlandijos, jo il-
gis 6826 klm. Todel tai turint
galvoje, lakunų yra pažymėti
žemėlapyje be viršutinio kelio
per Londoną, dar dvi kryptys:
viena per Anglijos vidurį, an-
tra — per Skotlandijos šiaurę
tiesiai į Kiel miestą Vokietijoje.

Kadangi pirmasis maršrutas
per Londoną yra rastuose že-
mėlapiuose smulkiai išdėstytas
gabalais su kompasu kurso pa-
žymėjimais ir numatomu skri-
dimo laiku, o kelias šiauriau
Londono pažymėtas tiksliai toje
savo dalyje kur jis eina per
Angliją tai iš to galima spręsti
kad lakunų buvo skrista pra-
džioje kelionės kryptimi į Lon-
doną: Tai patvirtina rasti ka-
kunų pažymėjimai, kurie siekia
iki 14 valandų laikotarpio, skai-
tant išskridimo pradžios.

Iš šių pažymėjimų matyt kad
pirmus 2500 klm. kelio jie ne-
nukrypo nuo savo užsibrėžto
maršruto per Londoną. Toli-
mesnių pastabų kurios būtų
buvę padarytos vėliau pažymė-
to laikotarpio nei žemėlapiuose,
nei užrašų knygelėse visiškai
nerasta. Kadangi lėktuvas Eu-
ropos kontinente buvo pastebė-
tas tik Stargarde Liepos 16
d. apie 23 val., tai apie faktinį
įvykdytą maršrutą galima da-
ryti tik spėjimus, bet tik-
rai tvirtinti negalima. Patiki-
miausias spėjimas yra tas kad
lakunai praskrido per Skotlan-
dijos šiaurę Kieľio kryptimi.
Tatai tvirtina šie faktai:

- 1) Kelias per Skotiją yra
trumpesnis negu per Londoną;
- 2) Lakunų šis kelias yra ir
žemėlapyje numatytas, be to,
einant konsulo Zadeikio prane-
šimu, paskutinį momentą prieš
skridimą jie buvo nutarę lai-
kytis šio kelio;
- 3) Lakunai savo skridime
virš Europos niekur nebuvo pa-
stebėti, kas lengvai galėjo įvyk-
ti, jeigu jie praskrido šiaurės
Skotiją siauroje vietoje ir to-
liau skrido vėl virš jūros, pa-
siekdami krantą temstant, tuo
tarpu kai skrendant per Londo-
ną jiems būtų tekę perskristi
Airią, visą Pietų Angliją, Hol-
landiją ir Vokietiją. Holan-
dijos sieną būtų perskridę dar

šviesoje — ir sunku prileisti
kad jie nebuvi buvę niekur pa-
stebėti. Čia tenka pažymėti
kad visos nugirstos žinios jog
jie buvę pastebėti netoli Airi-
jos, vėliau virš Holandijos, pa-
tikrinus pasirodo netikros ar-
ba nesupuliančios su maršruto
laiku.

Tas faktas kad pirmą savo
kelionės dalį lakunai laikėsi
Londono maršruto, nepriešta-
rauja spėjimui jų tolimesnio
skridimo per Skotiją, nes pir-
moji kelionės dalis ejo virš A-
merikos kontinento išanksto
smulkmeniškai apskaičiuotu ir
užsibrėžtu keliu, kuriuo pra-
skridimas patarnavo lakunams
kartu proga pasitikrinti kad
viskas pilnai sutinka su apskai-
čiavimu — ir kursas, ir laikas,
ir greitis, — toliau skrisdami
galėjo jie laikytis šiek tiek
šiaurės.

Išvadoje dėl Dariaus ir Gi-
rėno atlikto kelio galima tik-
rai tvirtinti kad išskridę iš
New Yorko Liepos 15 d., 11 v.,
25 min. (Lietuvos laiku) jie
buvo pastebėti Liepos 16 d., 23
val. virš Stargardo Vokietijoje,
tai yra per 35 val. 35 min. pra-
lėkė 6403 klm. (skaitant trum-
piausiu keliu, istikrųjų nuskris-
tas kelias turėjo būti kiek il-
gesnis); vėliau, po pusantros
valandos, butent Liepos 17 d.,
0 val. 36 min. juos istiko ka-
tastrofa prie Rosenthal 60 klm.
į pietų vakarus nuo Stargardo,
6411 klm. nuo New Yorko.

III. KATASTROFOS APYSTOVOS

Katastrofa įvyko lėktuvui už-
kabinus medžių viršūnes, le-
kiant pilnu greitumu. Apie tai
galima spręsti iš nelaimės vie-
tos apžiūrėjimo duomenų ir iš
lėktuvo liekanų. Nelaimė įvy-
ko Liepos 17 d., 0 val. 36 min.,
laikas tikrai galėjo būti nus-
tautas iš sutojusiu laikrodžių,
iš kurių trys buvo sustoję, o
ketvirtas dar tebėjo. Oras ne-
laimės vietoje skridimo žvilgs-
niu buvo blogas: lynojo lietus,
žemi debesys, vietomis rukai
ir labai tamsu.

Soldino apielinėje naktį iš
Liepos 16 į 17 d. audros nebu-
vo, bet Danzigo rajone buvo
audringas oras su lietumi, ku-
rio iškrito per naktį 27 mm.
(Soldino apielinėje tik 1 mm.).

IV. NELAIMĖS PRIEŽASTYS

Kalbant apie katastrofą pir-
miausia tenka pasakyti kad lėk-
tuvas nėra nukritęs iš aukštai,
bet yra sudužęs dėl to kad
skrisdamas labai žemai užka-
bino medžių viršūnes. Kata-
strofos momentu motoras dar
sukosi, apie ką galima spręsti
iš propelerio įvorės, kurio bu-
vo įsukta su didele jėga me-
džio pluoštai. Skristi žemai
nakties metu blogame ore yra
labai pavojinga ir lakunai tą
darydami be abejo buvo pri-
versti rimtų priežasčių. Tos
priežastys galėjo būti viena iš
dviejų: noras susiorientuoti ar-
ba įsiskojimas vietos nusileis-
ti. Pirmasis spėjimas yra ne-
įtikėtinas, nes lakunams smulk
orientuotė nebuvo reikalinga,
iki Kauno tebuvo likę vos 650
klm. ir jis turėjo būti pasiek-
tas jau prašvitus, todėl lakunai bu-
ty galėję skristi ir aukštai, ne-
matydami žemės, vaduodamiesi
vien kompasu. Jėgu smulk
orientuotė galėjo būti reikalin-
ga tai tik tikslu surasti aero-
dromą tupti. Iš pranešimų apie
matytą lėktuvą paskutiniame
pusvalandyje prieš katastrofą
galima spręsti kad lėktuvas tik-
rai įsiekio vietos tupti. Ku-
rios priežastys vertė lėktuvą
tai daryti? Čia galimi du spė-
jimai: 1) Lakunai matė kad
benzinas baigiasi; 2) motoras
tik nepatikimai pradėjo dirbti
kad jo sustojimo buvo galima
laukti kiekvienu momentu.

Išsiskirti įtarimui dėl benzi-

no trūkumo surinkus ir išnag-
rinėjus visus duomenis rasta:

a) Lakunai buvo paėmę ben-
zino ir alyvos apskaičiuotą kie-
kį del 44½ valandų skridimo.
butent, viso 779 galonus ben-
zino arba 2940 litrų ir 32 ga-
lonus arba 121 litrą alyvos;
benzinas buvo sutalpintas ke-
turiuose sparniniuose bakuose
(900 litrų), dviejuose didžiuose
bakuose lėktuvo liemenyje
(1530 litrų) ir 27 skardinėse
(510 litrų); skridimo laikas
nuo pakilimo iki katastrofos
37 val. 11 min., todėl benzino
turėjo normaliai pakakti dar
septynioms valandoms su vir-
šumi. Prileidžiant kad aikvo-
mas benzino ir buvo kiek dide-
nis negu numatyta, vis dėlto
neįtikėtina kad galėtų įvykti
tokia stambi klaida, tuo labiau
kad benzinas buvo sutalpintas
atskiruose bakuose ir lakunai
lengvai galėjo pastebėti ar jo
vartojimas vyksta normaliai.
Jeigu būtų buvę pastebėta kad
naktį benzino nepakaks, be
abėjo lakunai būtų įsiekę vie-
tos nusileisti dar prieš naktį.

Po katastrofos sparniniame
bake rasta dar apie 50 litrų
benzino, kurio būtų užtekę dar
arti valandos laiko skristi. O
jeigu po katastrofos benzino ir
visai nebūtų buvę rasta tai iš
to vistiek negalima daryti iš-
vados kad benzino truko, nes
plyšus benzino bakams, aišku,
jis galėjo ištekti.

Tuo būdu išvadoje tenka pa-
sakyti jog spėjimas kad galėjo
pritrūkti benzino yra neįtikėti-
nas. Lieka paskutinė priežas-
tis — galimi motoro defektai.

Išnagrinėjus „Lituanicos“
motorą aviacijos dirbtuvė rasta
kad motoras mekanikų defek-
tų neturėjo, išskyrus palau-
žimus įvykusius katastrofos
metu. Sutepimo taipgi netru-
ko, nes alyvos filtras švarus.
Bet benzino filtras ir karbiura-
torius rasti gerokai užteršti
aluminio rūdžių, prisirinkusių iš
aliumininių bakų. Šis filtrų už-
teršimas nebuvo pakankamas
kad motoras visiškai sustotų
veikęs, bet galėjo sukludinti
normalų motoro veikimą tiek
kad jis negalėjo dirbti pilnai
apsisukimais. Tuo būdu įvyko
ne staigi kliūtis, bet lėtai besid-
darantis defektas.

Tat suglaudus visus turimus
faktus ir naudojantis tais spė-
jimais kurie atrodė patikimiaus-
si, katastrofos įvykį galima at-
vaizduoti štai kaip:

Liepos 16 d., 23 val. lakunai
Darius ir Girėnas, kaip žinome,
praskrido virš Stargardo, ku-
ris yra 150 klm. toluo nuo
Berlino ir, kiek buvo galima
spėti iš balso, nuskrido šiaurės
rytų kryptimi. Bet čia jie tu-
rėjo sutikti audringą orą su
stipriu lietumi, kurs siautė Dan-
zigo rajone. Pakilti virš aud-
ros lakunams sukludė pasireiš-
kęs aukščiau minėtas defektas,
kuris neleido išsvystyti reika-
lingo motoro galingumo. Smar-
kiai blaškant lėktuvą, filtro ne-
švarumai protarpiais galėjo vi-
sai slopinti motoro veikimą. La-
kunai praskridę apie 80 klm.
Kauno kryptim, buvo priversti
pasukti atgal ir skrido linkui
Berlino, įsiekdami vietos nu-
sileisti. Padėtis buvo kritiška,
nes nakties metu rasti tinkamą
nutupiti vietą buvo labai sunku,
tuo labiau kad nakties oro susi-
siekimo linija Berlinas-Danzig-
as-Karaliaučius šiais metais
neveikia ir apšviesta aerodromų
galima buvo rasti tik Berline.

Apie 15—20 min. pirmos va-
landos nakties lakunai buvo pa-
stebėti virš Berlinchen, kur jie
padarė porą ratų. Galbūt
kad virš Berlinchen jie paleido
šviesos raketą, kurių buvo pa-
siėmę keturias. Įsitikinę kad
Berlinchen nėra aerodromo, jie
skrido toliau į pietų vakarus.
33 klm. atstume nuo Berlin-
chen ir tik 100 klm. iki Berli-
no lakunai, pastebėję ties Kuh-
dam kaimu šviesesnę vietą, ir
norėdami patikrinti ar tai nėra
tinkama vieta nusileisti, padarė

labai žemą ratą, kuris pasibaigė
gė tragiškai. Del labai blogo
oro ir matomumo, tamsios mi-
glotos nakties, nuovargio, jie
laikė pasisukimo palietė aukš-
tesniam išsikibus medžių vir-
šūnės ir lėktuvas visu smarku-
mu kirsdamas medžius nuėjo
žemyn.

Jiega su kokia lėktuvas susi-
dėvė į medžius buvo tiek dide-
lė kad nėra abejonės jog tai
atsitiko ne laike vykdomo tu-
pimo, bet laike skridimo apsi-
rus aukštyje.

Kartu reikia atmesti, kaip
visiškai prasimanę katastro-
fos priežastį, kad lakunai esą
pašauti, nes:

1) Gydytojų specialistų pra-
nešimu, lakunų kunuose nerasta
jokių pašovimo žymių ir ben-
drai pėdsakų kurie duotų pa-
grindą kokiems įtarimams apie
pašovimą;

2) Katastrofa įvyko 23 klm.
nuo Berlinchen, prie kurio buk
įvykęs pašovimas, taigi ir pats
lėktuvas, budamas sugadintas,
nebutų galėjęs tiek nuskristi;

be to, lėktuvo svarbiausiose da-
lyse, pristatytame motore, ben-
zino ir alyvos bakuose nėra jo-
kių apšaudymo žymių.

Sutraukiant šio akto išvadas
nustatoma:

1) Amerikos Lietuvių laku-
nai Kapt. S. Dariaus ir S. Girė-
nas buvo gerai pasiruošę atlikti
sumanytą didvyrišką žygį;
tekinškos parinktos priemonės
buvo taipgi šiam žygiui tinkam-
os;

2) Sunkiausią kelionės dalį jie
atliko tiksliai numatytu marš-
rutu;

3) Katastrofa įvyko del sun-
kių atmosferinių sąlygų, prie
kurių prisidėjo motoro veikimo
defektai.

* * *

Toks tai yra tyrinėjimo ko-
misijos protokolai. Šio proto-
kolo su dideliu susidomėjimu
laukė ne tik visa Lietuvos vi-
suo menė, bet taip pat ir kitos
Europos valstybės, labiausiai
Vokietija. Nes čia tarė galutinę
žodį geriausiai Lietuvos
aviacijos žinovai, ilgai tyrinėję
Lietuvių didvyrių žuvimo prie-
žastis. Vadinas, Dariaus ir
Girėno žuvimo priežastis ati-
dengta.

LONDONAS, Anglija

Spalį 8 d., sekmadienį, įvy-
ko šv. Kazimiero Lietuvių pa-
rapijos bertaininis susirinki-
mas. Pirmiausia klebonas Kun.
V. Mažonas, Marijonas, kalbė-
jo apie įvairius parapiją lie-
čiančius dalykus, ragindamas
vaikus stengtis kaip galint mo-
kyti ir auklėti Lietuviškoje
dvasioje, ragino remti parapiją.
ir tt. ir tt.

Po to parapijos komiteto ra-
štininkas perskaitė porą proto-
kolų iš praėjusių susirinkimų.
Toliau, kasininkas išdavė at-
skaitą, iš kurios pasirodė kad
pereitą bertainį parapiją turėjo
kelis svarus sterlingų deficitą.
Šiaip gi, kaip iš revizorių pa-
aiškėjo, viskas vedama tvarko-
je. Vienas iš komiteto narių
pasakė, girdi, kad mes mokam
senajam klebonui Kun. K. Ma-
tulaičiui, kurs dabar yra Lietu-
voje, kas savaitę po 1 svarą
sterlingų, tai esą kitokios išei-
ties nėra kaip mūsų dabartinis
klebonas turi per parapijonus
eiti nors vieną kartą per metus
parinkti aukų. Sako, pažadant
Kun. Matulaičių šiepti reikėjo
gerai palaukti ar bus galima
išsėsti tokią didelę sumą pini-
gų išmokėti.

Tačiau parapija moka dabar-
tiniam klebonui į savaitę po 5
sv. sterlingų, kas yra nieko
sau alga.

Kelios savaitės atgal čia bu-
vo laikoma misijos, rodos tik
vieną savaitę laiko. Misijas lai-
kė kunigas atvykęs iš Lietuvos.
Misijų laike buvo pardavinėja-
ma ražančiai ir kiti bažnytiniai
dalykai, iš kurių padaryta trys
svarai sterlingų pelno.

Kalnervitis.

KANADOS NAUJIENOS

TCRONT, ONT.

PASIDAIRIUS PO TORONTO LIETUVIŲ KOLONIJĄ

Kaip visose šalyse kur tik
randasi Lietuvių tėvynaičių,
visur Dariaus ir Girėno nelai-
mę atjautė ir jų apgaillavo,
taip ir Toronto Lietuvių daugu-
mė širdys liudėjo ir nebuvo pra-
leista nepamirėjus jų garbin-
go ir kartu skaudaus žygio.

Atsirado sumanytojų, E. No-
rušis ir O. Kalinauskienė, kurie
stoję į darbą išskeldami tą kla-
simą katalikiškose draugijose,
kad prisidėjus į bendrą darbą
prie pastatymo paminklo žu-
vusiems lakunams. Atsirado rė-
mėjai, P. Motejunas, V. Rama-
nauskas, ir susidaręs komitetas
pradėjo dirbti. Žinoma, darbas
buvo sunkus, nes atsirado kliu-
dytojų iš visų pusių, ir atsirado
net pačių katalikų tokių prie-
šinų, kurie neįvertino lakunų
garbingo žygio. Socialistai gi
kišosi su savo kromu, agituo-
dami kad iš tų aukų būtų ski-
riama ir naujam lakunui. Ir
taip visomis pusėmis buvo tuš-
ti trūkumai. Bet visgi komi-
teta nežiurėdama į kliūtis ne-
nuleido rankų ir surinko aukų
keletą dešėtų dolarių. Par-
davinėjama Dariaus-Girėno fo-
tografijos, ir Spalį 29 d. Lie-
tuvų parapijos salėje surengta
lakunų paminėjimui veikalas ir
suvaizdinta "Gyvenimo Verpe-

te". Prie to buvo pasakyta
atitinkamos kalbos.

ŽUVO LIETUVIS. Spalį 5
d., 7 val. ryto rastas dviem šu-
vais nušautas L. Maksimavi-
čius. Velionis virš 3 mėnesiai
kaip dirbo ant farmos keli de-
sėtkai mailių nuo Toronto. Nu-
žudymo priežastis neaiški ir nė-
ra tikrų žinių ar pats nusižudė
ar kas nušovė. Speliojama kad
kas iš ukininko šeimos turėjo
jį nušauti, nes ukininko šautu-
vas ir jo vaikas buvo prie vie-
lonies. Velionis pats gyvas bu-
damas niekad neišsitarė apie nu-
sižudymą, nors pergyveno gan-
na sunkius laikus.

L. Maksimavičius buvo 33
m. amžiaus, Kanadoje išgyve-
no 5 metus; daugiausia buvo
be darbo ir pergyveno skurdų
gyvenimą. Iš Lietuvos paėjo
Seinų apsk., Lazdijų val., Pa-
lazdijų k. Lietuvoje gyvena
brolis, o Amerikoje dvi seserys
ir vienas brolis. Čia gyvena
jo pusseserė P. Žaliadonienė.
Laidotuviams aprūpinti atvyko
giminės iš Suv. Valstijų.

Kaslink laidotuvių galima
paminėti tokis prietikis. Kada
ukininkas pranešė policijai apie
negyvėlį, tuoj atvyko ir pro-
testonų kunigas apžiūrėti. Pa-
tyręs kad velionis yra Lietuvis
R.-katalikas, atvykęs į Toron-
to, protestonas dvasiškis krei-
pėsi į Lietuvių parapijos kle-
boną Kun. K. Baroną, kad jis
palaidotų savo vientautį. Bet
Lietuvis kunigas nesileido nei
kalbėti ir atsakė nežinąs, ne-
pažystąs velionio, jis buvęs be-
dievis, pats nusižudęs. Protes-
tonas dvasiškis stebėjosi iš to-

kio Lietuvis kunigo elgėsi. At-
vykę velionio giminės turėjo
jį palaidoti mažo miestelio pro-
testonų kapinėse, su protestonų
kunigo patarnavimu.

Giminės išvažiudami iš To-
ronto atgal į Suv. Valstijas už-
ėjo pas Lietuvių kleboną pa-
bandyti užpirti nors mišias.
Dabar kunigas su džiaugsmu
priėmė pinigų ir tuoj po mi-
šių išgarsino bažnyčioje kad
velionis buvo geras katalikas ir
geras žmogus, ir ne jis pats nu-
sižudė, bet buvo nužudytas.

Galia kad šiandieniniam gy-
venime ir dvasiniai tėveliai tar-
nauja ne žmonių sielų išgany-
mui, bet dolarius gauda ir už
pinigą žmogų padaro visoki.

X. X. X.

Nuo Peršalimų Krutinėje

Vienas skubus būdas sušalimų nuo
šalimo krutinėje, tai geras išsivymas
su ANCHOR Pain-Expeller visos
krutinės ir po to apdengiant krutinę
su flaneliniu ar vilnoniu audiniu. Šio-
kis gydymasis palpuosuoja susikimšimą
krutinėje visų kraujotakos ir skreplių
neapleiskite peršalimų krutinėje, nes
dažnai jie priveda prie pavojingų ligų,
kaip plaučių uždegimas, influenza, gripas
ir kt. Tuojaus išsivymas su Pain-
Expeller. Visose vaistinėse kaina 35c.
ir 70c. — skirtingo didumo butelėse.
Tiksliai tikras turi Inkaro vaistaženkli.

PAIN-EXPELLER

PAJIESKOJIMAS. Aš Justinas
Sabaliauskas, Juozo sunus, pajies-
kau tetą Oną ir Juozą Urbonus, iš
Kauno apsk., Raudondvario valsė,
A. Mozurkų kaimo. Seniau gyve-
no po antrašiu 148 N. Chicago ave.,
Kankakee, Ill. Taip pat įsiekiau Jus-
tiną Tamošiuną, anksčiau gyveno
Cleveland, Ohio. Kas apie juos ži-
not arba patys malonėkit atsiiepti.
Snr. Justino Sabaliauskas
Caixa postal, 1734
S. Paulo, Brasil.

CLEVELANDIEČIAI, NEPRALEISKIT ŠIOS PROGOS PAMATYTI

ŽUVUSIŲ LAKUNŲ Dariaus ir Girėno Filmas

IR DAUGYBĖ KITŲ PAVEIKSLŲ IŠ VISŲ LIETUVOS KRAŠTŲ!!!

Ketv. Lapkričio-November 9

LIETUVIŲ SVETAINĖJ

6835 Superior Avenue Pradžia lygiai 8 val. vakare

ŠTAI KOKIUS PAVEIKSLUS J. JANUŠKEVIČIUS JR. PARODYS:—

1—Darius ir Girėnas kalba Lietuvių kalboje New Yorke prieš išskridimą; 2—Ka-
tastrofos vieta Vokietijoje, Soldine, ir sudužęs lėktuvas; 3—Pasitikimas lakunų
kunų Kaune aerodrome; 4—Chicago Lietuvių Kaune vainiko uždėjimas ant "Li-
tuanicos" liekanų Karo muzejuje; 5—Karo muzejuje sudužęs lėktuvas "Lituanica";
6—Dariaus-Girėno vardu gatvė. 7—Is visos Lietuvos: Suvalkijos, Žemaitijos, Dzu-
kijos ir Klaipėdos Krašto didesni miestai, kaimai, bažnyčios, atlatidai; laukų dar-
bai; Lietuvos kariumenė, kariumenės manevrai, kautynės, tankai ir lėktuvai. 8—
Sporto šventė Juodkrantėje; 9—Lietuvos angliakasyklos-durpynai. 10—Aero Klubu
Aviacijos šventė. 11—Gegužinė ir jaunimas. Tai visa šių dienų Lietuva!

Taipgi VILNIUS — Lietuvos sostinė — Gedimino Kalnas ir Piliis; Lietuvių įstai-
gos; Aušros Vartai; Lenkų karininkai Vilniuje; Vilniaus gatvės ir upė Vilija; Tri-
jų Kryžių Kalnas; Vytauto kaulams karstas (Grabas); Vilniaus Turgus ir ukis.

P. S. Januškevičius yra vienintelis filmuotojas kuris nufilmavo Darių ir Gi-
rėną kalbant Lietuviškai prieš jų išlėkimą ir vienintelis Lietuvis iilmuotojas iš
Amerikos, kuris tuo laiku buvo Kaune ir nufilmavo jų laidotuves.

Ižanga del tokių svarbių filmų yra labai pigi: Suaugusiems 35c. vaik. 15c
— Nepavėluokit ant pradžios, nes nematysite svarbiausių paveikslų —

"BALTASIS SVEDŲ LAIVYNAS"
Greita kelionė į Lietuvą per Švediją.
Laivai išplaukia iš New Yorko
Pier 97, gale W. 57th St.

*SS. DROTTHINGHOLM Lapk. 29
*ML. GRIPSHOLM Gruodžio 9
*Kaledų Ekskursijos į Lietuvą.

Dideli, balti ir gubūs laivai. Erd-
vus ir gerai ventiliuoti kambariai.
Kelionėje: judomi paveikslai, koncer-
tai ir šokiai. Keliaujant "Baltuoju
Svedų Laivynu" kelionė buna per-
trumpa.

Kreipkit į vietinį agentą, arba:
Swedish American Line
181 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

MALETAI

Lietuvos Miestų ir Miestelių Aprašymai

Šauliai Rengiasi Statyti sau Namą

Malėtų miestelis yra lyg ir didoko pademarklinio ploto centras. Mat jis randasi per 25 kilom. atstu nuo demarklinijos, kuri šį plotą juosia lyg jura ar vandenynas pusiasalį (peninsulą). Todel turgų dienomis (turgai buna antradieniais) i Malėtų privažiuoja žmonių iš tolimų apylinkių. Ekonominis atžvilgis Malėtai nuskriausti: plentai ar gelžkeliai iš čia labai toli, todėl žemės ūkio produktus tenka suvartoti patiemis; tačiau vietos rinkai jų mažai tereikia. Malėtiškiai puikiai atsimena prieškarinius laikus kai visus žemės ūkio produktus veždavo Vilniun. Todel Malėtiškiams Vilniaus atgavimo klausimas labiausiai rūpi. Mat, atgavus Vilnių, Malėtai lyg ant mielių pakiltų. Tai, kaip matom, Malėtiškiams ne vien patriotiniu bet ir ekonominiu atžvilgiais labai rūpi Vilnių atgauti. Vilniaus atgavimas nėra vien inteligentių bei organizacijų reikalas, bet visų žmonių, visos tautos reikalas.

Vilniaus vadavimu pirmiausia rūpinasi šauliai. Jie čia neša patriotinio srove, jie čia parodo sulenkėjusiems tikrąją jų tautybę ir sentėvių kalbos grožį. Veik visi pradžios mokyklų mokytojai yra taip pat šauliai. Jie atlenkinimo darbą varo per mokyklas. Tačiau Malėtų šauliai, dirbdami taip svarbų gyventojų kultūrinimo ir atlenkinimo darbą, iki šiol neturi savo pastogės, savo namų. Tat ir nutarta juos pastatyti.

Namus norima pasistatyti murinius, kad jie būtų patvaresni. Norima statyti didelius, kuriuos būtų palpos muzėjui, bibliotekai,

raštinėms, viešbučiams, na, ir nemažos susirinkimams bei koncertams vakarams salės. Viena š. m. "Trimite" (Šaulių Sąjungos organo) numeryje Valstybės Teatro artistas p. Stasys Pilka (jį Amerikiečiai, manau, dar gerai prisimena) parašė straipsnį, kuriame nurodo šauliams kokias jie turi statyti patalpas salės ir kaip jas įrengti kad galėtų atvykti Valstybės Teatras (drama ir opera) pagastoliuoti ir provincijai. Juk Valstybės Teatras išlaikomas visų piliečių pinigais, tačiau spektaklius rodo tik Kaunui, kadangi provincijoje nėra tinkamų salių. Salės jei šiek tiek klos ir yra tai nėra gerų užkulisų, nusigrimuoti kambarių, nėra kambarių pasidėti dekoracijoms, nėra salės po scena orkestrui. Todel Valstybės Teatras iki šiol visos provincijos ir nesikraustydamas, pasisūdamas tik pavienius artistus pagastoliuoti - pakoncertuoti. Šie provincijai padainuoja liaudies dainelių bei operų arijų. Kartais ir suvaidina kurios nors operos koki vieną veiksmą. Tačiau nei dekoracijų, nei orkestro... Publikai tenka visas scenos apystovas įsivaizduoti. Zinoma, artistai visai nekalti jie gastrolės išeina ne taip kaip jie norėtų. Publika, be abejonų, buna labai sušižavėjusi. Delnų plovimai aidi salėse, gi griausmingi šukšmai "bis" net per ausis eina. Na, ir gėlių bukiečiai... Bet vis delto patys artistai savo sielose nepatenkinti savo gastrolėmis nei tokiais vaidinimais. Tati artistas St. Pilka ir parašė "Trimite" šauliams straipsnį, nurodydamas pageidavimus namų ir salių reikalui. Reikia tikėtis, šaulių namų statytojai tais nu-

rodymais ir pasinaudos.

Sitais nurodymais mano pasinaudoti ir Malėtų šauliai statydami namus. Mat Valstybės Teatras čia nėra nei karto buvęs. Taip pat čia nesilankė nei pavieniai artistai. Todel Malėtų šauliai ir susirupinę pasistatyti didelius namus, kurie būtų apylinkėse viso šauliško veikimo centru. Be to, šie namai bus viso kultūrinio gyvenimo Malėtuose židinys. Todel labai svarbu jie tinkamai pastatyti ir tinkamai įrengti. Tačiau visam tam reikia daug pinigų. Tat Malėtų šaulių būrio valdyba ir išnaudoja kiekvieną progą kad tik sugraibius namams koki centą: ruošia viešas rinklėvas, loterijas, gegužines, vakarus. Gautą pelną skiria namams. Kuo daugiau bus surinkta pinigų tuo didesni ir patogesni bus pastatyti namai.

Tačiau dabar sunkūs laikai ir todel centai sunkiai lipdosi. Vis delto didelio valdybos darbo bei energijos dėka šiek tiek jau sukrapštyta. Tačiau šitų dar mažai: tai tik šiek tiek pradžia. Todel kilę iš plačių Malėtų apylinkių Amerikiečiai Lietuviai labai prašomi aukoti namams tiek kiek pajėgia. Valdyba aukotojams giliai dėkinga už kiekvieną namų statybą paaukotą centą. Taip pat ir visus kitus Lietuvius prijauciančius šauliškam darbui, labai prašome padėti Malėtų šauliams pasistatyti namus, prisirūniant aukų. Pinigus siųsti Malėtų Šaulių Būrio Valdybai, Malėtai, Utenos apsk., Lithuania.

ADELĖS JAKUBAUS. KIENĖS PAGERBIMUI VAKARIENĖ

Spalių 28 d. Lietuvių salėje vyko vakariena, kurioje dalyvavo daugelis kaimynės ir draugės. Vakariena buvo labai sėkminga, nes visi dalyviai buvo labai linkę ir dalyvavo su dideliu entuziazmu. Vakariena buvo labai sėkminga, nes visi dalyviai buvo labai linkę ir dalyvavo su dideliu entuziazmu.

Paskirtu laiku į salę atvyko garbės viešnia su savo artimomis. Vakariena buvo labai sėkminga, nes visi dalyviai buvo labai linkę ir dalyvavo su dideliu entuziazmu.

Vakariena buvo labai sėkminga, nes visi dalyviai buvo labai linkę ir dalyvavo su dideliu entuziazmu. Vakariena buvo labai sėkminga, nes visi dalyviai buvo labai linkę ir dalyvavo su dideliu entuziazmu.

Vakariena buvo labai sėkminga, nes visi dalyviai buvo labai linkę ir dalyvavo su dideliu entuziazmu. Vakariena buvo labai sėkminga, nes visi dalyviai buvo labai linkę ir dalyvavo su dideliu entuziazmu.

S. Tamošaičio, kurie visi gražiai pasireiškė apie vakariena, kuri, pora metų atgal jos vyrai mirus, likus našle, su sunele, pati pasiėmė į savo rankas vesti savo vyro pradėtą profesiją.

Ponios Kemešienė ir Alaburdienė atnešė garbės viešnei didelę kašę gėlių, kurių tarpe buvo vokas su gražia dovanėle, \$150 čekiu, nuo visų svečių dalyvaujančių šioje vakarienoje, kurie visi ją pamylėjo už jos darbavimąsi tarp Lietuvių.

Tada kalbėjo pati vakarienė, aiškindama visiems už tokį gražų surengimą vakarą, kokio ji visai nesapnavo, ir už tokią dovaną, kuri liks jai amžina atmintimi.

Po to svečiai pasikeitė, buvo sodinama antri stalai, nes del daugelio dalyvių visi nesutipo pirmuose staluose.

Vakaro šeiminkės ir viso darbo vedėjos, kurioms priklausė didelis kreditas, buvo: Elz. Lučkienė, M. Alaburdienė, V. Lučkienė, O. Beržinskienė, U. Kemešienė, M. Valiukienė, P. Prokopienė, J. Baltrušaitienė.

Tarp svečių, nors vėliau atvykęs, buvo naujos parapijos klebonas Kun. A. Karužis, kuris pasveikino vakarienę palinkėdamas daug laimės.

Dar kartą sakau, mums moterims yra didelė garbė turėti savo tarpe tokią kilnią moterį kaip Adelę Jakubauskienę, ir smagu buvo matyti susirinkusių svečių simpatiją ir prielankumą jai, už ką ji lieka visiems dėkinga amžinai. P. Glu-nė.

DELLA C. JAKUBS

(JAKUBAUSKIENE — Laisnuota Laidotuvių Direktorė)
Lithuanian Funeral Home

Visiems Lietuviams norintiems naudoti mūsų kambarius leidžiame dykai.

Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manęs apturėsit teisingą patarnavimą: mandagus, simpatiškas, greitas ir geresnis patarnavimas už kitų. Vežimai lignoniu pervežimui į ir iš lignonučių. Kainos sąžiningos. Žemiausia kaina už palaidojimą, sulys jus pasirinkimo. Reikale telefonuokit.

6621 Edna Avenue

Endicott 1763

RADIO PROGRAMAI

Klausykite Lietuviškų Radio Programų iš Clevelando — Sekmadienio rytais 10:15 val.—Stotis WJAY (610 kilo.) ir pasakykite apie tai kitiems Lietuviams.

PRAŠYMAS

Visas Amerikos Lietuvių laikraščių redakcijas prašau atsiųsti savo laikraščių po kelis ar bent po porą numerių, nes prieš

metų pabaigą ruošiu palyginimą apie Lietuvos ir Amerikos Lietuvių periodinę spaudą. Adresuoti: J. G.-Dainoras 4 p. pulkas, 6 k. Panevėžys, Lithuania.

MUCH CHEAPER BY BOAT FARES REDUCED

For comfort, economy and real pleasure, nothing equals travel by the great ships of the C&B Line. From Cleveland to Buffalo it now only \$3.75 one way or \$6.50 round trip; week-end round trips only \$3.75. Steamers each way leave at 9:00 P.M.

STATEROOMS REDUCED

Upper berths are now as low as \$1.00; lower berths, \$1.50; staterooms, \$2.50 and \$3.00. Parlor, with and without bath, are proportionately lower. Excellent meals are offered at attractive prices. Ask your local tourist or ticket agent for C&B folders giving full detail of all tours, trips and services.

AUTO RATES REDUCED

Here are the lowest, most attractive automobile rates ever offered. From Cleveland to Buffalo, or Buffalo to Cleveland, one way \$3.00 or \$5.00 for the round trip. Cars over 120 inch wheelbase slightly higher. Round trip tickets give option of either Buffalo or Pt. Stanley Division. It's cheaper to ship your car than to drive it, and you save a day.

SPECIAL 1933 ALL EXPENSE TOURS

These include return trips from Cleveland to London, Ontario; to Buffalo; to Niagara Falls; to Alexandria Bay, Thousand Islands; up the Saguenay River; and Chicago's World's Fair cruises; fare, staterooms, meals and sight-seeing trips included. Write for special folders on these tours as well as regular trips to following points: The Cleveland and Buffalo Transit Co. 8, 9th Street Pier Cleveland, Ohio

CLEVELAND BUFFALO NIAGARA FALLS PORT STANLEY CEDAR POINT PUT-IN-BAY

7 DIENOMIS i LIETUVA

POPULIARIAIS, GREITAIS LAIVAIS

BREMEN • EUROPA

Specialiai traukiniai, stovinti šalimais garlaivio Bernerhavene, užtikrina labai greitą patogią kelionę i LIETUVĄ.

GREICIAUSIAS KELIAS I TĖVYNĘ

Informacijų klauskite pas vietinius agentus, arba

NORTH GERMAN LLOYD

1119 Euclid Ave. Cleveland

ETHYL GASOLINO NAUDOTOJAMS

Jeigu norit Greitesnio Pradėjimo, Jeigu norit Geresnio Išibėgimo ir Tykaus Motoro Veikimo — prisipildykite sau tanką Naujo Žalio ETHYL GASOLINE.

Daugiau Spėkos
Daugiau
Mylų

Gausit visose
Pennzoil
Stotyse

The Columbia Refining Company

NIKODEMAS A. WILKELIS

(Neverauskas)

Licensed Funeral Director

Visiems gerai žinomas jaunas Lietuvis atidarė savo moderniąją laidotuvių vietą

WILKELIS FUNERAL HOME

6522 Superior Avenue

NORINTIEMS KAMBARIUS DUODAME VELTUI.

Palaidojimo kaštai priklauso nuo šeimos išgalės ir noro. Vienok mūsų patarnavimas, užtauta, simpatija ir prielankumas yra visais lygus, be išskaidymo į kaštus. Patarnavimas greitas, aukščiausios rūšies ir visais atžvilgiais moderniškas.

HEnderson 9292

Padėkavonės Dienos POKILIS Ketv. Lapkričio-Nov. 30 d. Lietuvių Salėje

6835 SUPERIOR AVENUE

CLEVELAND, OHIO

Koncertas ir Balius

Šią žiemą labiau negu pernai, tie mūsų vientaučiai kurie subiednėjo del bedarbės, turės kentėti nedateklų žiemai atėjus. Nedirdami, jie išbaigė viską ką iki šiol turėjo. Prie to, dabartiniu laiku įvairios šelpimo įstaigos veik jau išbaigė savo fondus ir turės apriboti savo pašalpų teikimą. Mes Lietuviai esam laimingi kad mūsų subiednėjusių viengėnčių nuošimtis yra mažesnis už kitų tautų. Tačiau mes turim vargstančių šeimų ir jas reikia gelbėti. Ši didelį pokilį — koncertą ir balių su visokiais pajavirinimais — rengiame tikslu sukelti fondą apdovanojimui mūsų biednųjų maistu Kalėdoms. Kiekvienai Lietuvių šeimai, be pažiūrų skirtumo, bi tik biedna, bus duodama kašė su parinktais maisto dalykais, kaip jau buvo daroma ir pirmiau. Todel visų Lietuvių be skirtumo prašome tą mūsų darbą paremti. Jūs kurie dar turite iš ko, i šį parengimą atsilankę turėsit gerus laikus, o jusų keli tam tikslui praleisti centai bus didelė pagalba tiems jusų pažystamiems ir draugams kurie badą kenčia. Atminkite, iškalno perkantiems tikietėlius įžanga bus tik 20 centų, o tą pačią dieną — 35 centai i Koncertą, 25 centai i šokius.